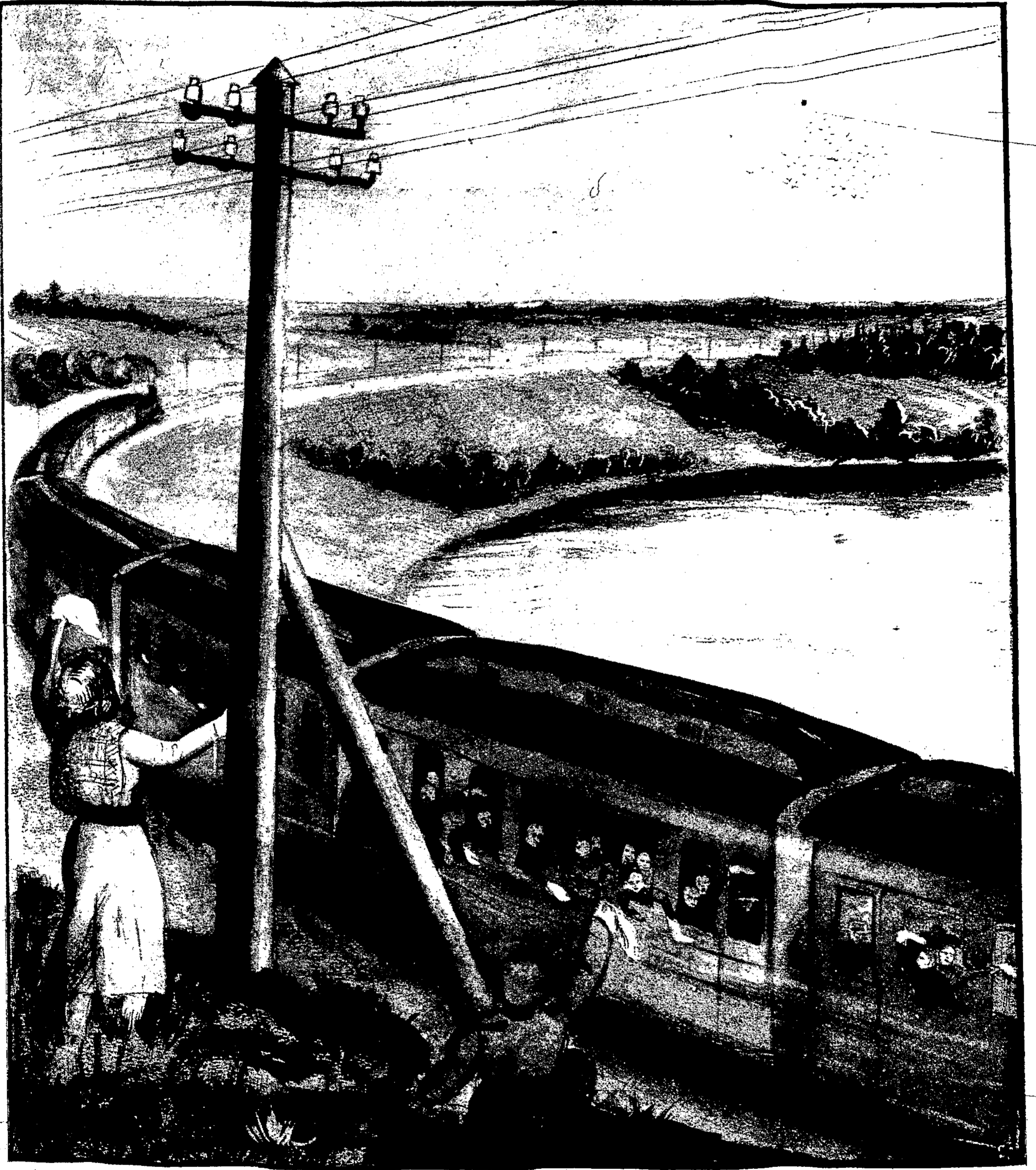

KARYS

Kaina 30. ct.

Nr. 39

Namo!

Politikos apžvalga.

Didžiųjų valstybių atstovai Tautų Sąjungoj reikalauja greičiausio nusiginklavimo.

Per posėdžiaujančią dabar Ženevoj Tautų Sąjungos sesiją kalbėjo visa eilė Europos valstybių atstovų, kurie palietė opiausią šių dienų politinę problemą — nusiginklavimo klausimą. Italijos atstovas Grandi pasiūlė visoms valstybėms T. S. nariams sudaryti sutartį, pagal kurią vieneriems metams būtų nutrauktas pasaulio ginklavimasis. Šiuo savo pasiūlymu Italija nori palengvinti ateinančios pasaulinės nusiginklavimo konferencijos sunkų darbą ir bent laikinai sudaryti reikalingą nusiginklavimo klausimui išspręsti politinę atmosferą. Į Italijos pasiūlymą atsiliepė kitų valstybių atstovai. Ispanijos atstovas Lerroux aštriai išsitarė prieš valstybių ginklavimą ir reikalavo plataus nusiginklavimo. Jis pažymėjo, kad Ispanija, nelaukdama nusiginklavimo konferencijos nutarimų, jau pusiau sumažino savo divizijų skaičių. Lerroux paskaitė, pagaliau, rezoliuciją, kuria reikalaujama, kad Tautų Sąjungos taryba apsvarstytų priemones, kuriomis galėtų būti užkirstas kelias pasaulio nuodijimui neteisingsiomis, taiką griaunančiomis žiniomis. Čia turima galvoje spauda, erzinti visuomenę ir šaukianti karą.

Anglų atstovas lordas Cecilis palietė Grandi pasiūlymą ir pridūrė, kad apie nusiginklavimo konferencijos atidėjimą negali būti jokios kalbos. Šie žodžiai Tautų Sąjungos narių buvo priimti su dideliu entuziazmu. Persijos atstovas Khan Ala taip pat pabrėžė nusiginklavimo reikalingumą. Naujosios Zelandijos delegatas Thomas Wilford pasisakė už Europos valstybių sąjungos reikalingumą. Užsienių spauda ypatingai nurodė į tai, kad prancūzų vyriausybės atstovas savo kalboj vėl davė suprasti, kad ji tvirtai laikosi savo principo — pirmiau saugumas, paskui nusiginklavimas. Briandas aiškiai reikalavęs, kad nusiginklavimo konferencija, visų pirma, sustiprintų tarpusavio garantijų, pagalbos ir sankcijų sistemą, nes tik tuomet nusiginklavimas esąs galimas. Sąryšy su Briando kalba, keliama neutralių valstybių rezoliucija, kuria iš nusiginklavimo konferencijos laukiama teigiamų rezultatų. Ypatingai kreipiamas dėmesys į tą rezoliucijos vietą, kur pareiškama, kad tik apsiginklavimo sumažinimas galės atgaivinti tautų pasitikėjimą, kuris esąs būtina sąlyga dabartinei kovai su pasaulio ekonomine krize.

Amerika reikalauja skolų ir reparacijų klausimų peržiūrėjimo.

Žiniomis iš Newjorko, Amerikos finansinis ekspertas Parker Willis pareiškęs, jog Jungtinių Valstybių vyriausybė žadanti žiemos metu imtis iniciatyvos iš naujo karo skolų ir reparacijų klausimams iškelti, sujungdama juos su nusiginklavimo klausimu. Tas pareiškimas padaręs didelį įspūdį. Pasak spaudos, Amerika pateiks didžiosioms valstybėms naujų pasiūlymų dėl karo skolų ir reparacijų sumažinimo, tačiau pasiūlymai bus papildyti smulkiu nusiginklavimo planu. Spauda skiria daug vietos šiam pranešimui. Tačiau politiniai sluoksniai žiuri į jį skeptiškai.

Prasidėjo Anglijos ir Indijos konferencija.

Europos spauda daug rašo apie šiomis dienomis Londone prasidėjusią vadinamąją „apvaliojo stalo“, t. y., Anglijos ir Indijos politinę konferenciją. Manoma, kad per šią konferenciją pavyks pasiekti abiejų tautų susitarimą ir galutinį Indijos klausimo išsprendimą. Šioje konferencijoje dalyvauja indų tautiainkų vadas Gandhi. Posėdį atidarė lordas Sankey, kuris pasveikino Indijos delegatus, pabrėždamas Gandhi dalyvavimą ir pasakė, kad jo dalyvavimas esąs geras ženklas laimingam konferencijos galui. Jis pareiškė toliau, kad šios konferencijos tikslas yra parengti Panindijos federalinės konstitucijos projektą. Gandhi dalyvavimą lordas Sankey apibūdino, kaipo nuosaikiųjų indų kongreso elementų laimėjimą. Jis pasakė toliau, kad dabar „apvaliojo stalo“ konferencijoje dalyvauja įvairių indų viešosios nuomonės kryptčių atstovai ir pareiškė vilties, kad konferencija, kantrumu ir geru noru pasiremddama, pasieksianti gerų rezultatų.

Perversmas Austrijoj nepavyko.

Šiomis dienomis Austrijoj kilo nacionalistų organizacijos, vadinamos Heimwehr, suorganizuotas sukilimas. Heimwehro vadas Steiermarko provincijoje dr. Pfriener sumobilizavo vietinius heimwehristus ir užėmė viešąsias įstaigas įvairiuose miestuose.

Jis išleido proklamaciją, kurioje atleido visus karininkus, kareivius ir valdininkus nuo savo priesaikos respublikai.

Tačiau po pirmų sumišimo valandų valdžia ėmė po truputį atsigausti. Iš Graco ir Klagenfurto prieš pučininkus išžygiavo kariuomenė. Nors heimwehristai buvo užblokavę kelius Muro slėny ir įrėngę kulkosvaidžių lizdų, kariuomenei iš Graco prisartinus, jie tuoj pasitraukė į Lōbeno pusę. Paskutinėmis žiniomis iš Vienos, Heimwehrio pučas laikomas nepasisekęs.

Lenkija nori įtikinti Angliją, kad Rytų Galicijoje viskas tvarkoj.

Ukrainiečių spauda praneša, jog Varšuvos užsienių reikalų ministerija pavedė savo pasiuntinybei Londone atkreipti anglų karaliaus dėmesį į Anglijos parlamento atstovų kelionę Rytų Galicijon. Kaip žinoma, anglų parlamento narių grupė apsilankė Rytų Galicijoje, kur tyrinėjo lenkų žiaurumus okupuotame krašte. Šiuo tyrinėjimu lenkai, žinoma, labai nepatenkinami, nes anglai savo įspūdžius pranešė Tautų Sąjungai. Dabar lenkų diplomatai stengiasi įrodinėti, kad jokių ukrainiečių persekiojimų nėra. Tačiau vargiai ar jiems pavyks tai anglams įrodyti.

Lenkai rūpinasi dėl Dancigo koridoriaus.

Vokiečių spaudos žiniomis, paskutiniu laiku lenkai smarkiai stiprina koridorių. Per kelias savaites koridorių trys naujos igulos buvo įsteigtos, o egzistuojančios gerokai pastiprintos. Į koridorių dar atsiūsta trys batalionai pėstininkų, vienas pulkas motorizuotos artilerijos, vienas dviratininkų batalionas ir viena motociklų kulkosvaidininkų kuopa.

Lenkų vokiečių pasieny įvyko du incidentai. Arti Hindenburgo, Silezijos pasieny, lenkų muitinės valdininkas apšaudė du vokiečius jų teritorijoje. Vokiečiai tyčiojėsi iš lenkų valdiniako. Gardėjos pasienio geležinkelio stoty lenkų policija suėmė vokiečių seklį ir nuvežė jį į kalėjimą į Graudenzą. Suėmimo priežastis tuo tarpu nežinoma. Iš šių žinių matyti, kad Dancigo koridorių neramu.

Prasidėjo Lietuvos — Lenkijos byla Haagos Tribunole.

Šiomis dienomis Haagos tarptautiniame teisme prasidėjo lietuvių — lenkų byla dėl tranzito ir susisiekimo. Kaip žinoma, Haagos tribunolui T. Sąjungos taryba pavedė duoti savo patariamąsios nuomonės, ar Lietuva privalo atidaryti susisiekimą su Lenkija Kaišiadorių — Lentvaravos geležinkelio ruožu ar ne. Sprendžiant šį grynai juridinio pobūdžio klausimą, teks apsvarstyti visą Vilniaus klausimo eigą, kuri privedė prie dabartinės padėties, kai tarp Lietuvos ir Lenkijos nebėra normalių santykių. Čia ir iškils aikštėn visi to klausimo sunkumai. Haagos tribunolui tada paaiškės Lietuvos griežtas nusistatymas neužmegzti normalių santykių su ta valstybe, kuri begėdiškai sulaužė Suvalkų sutartį.

Plačiau apie šį dalyką kitam „Kario“ n-yje.

Nepaskandinamas laivas.

Prancuzijoje buvo atlikti bandymai su prof. Šartreno išrastu nepaskandinamo laivo modeliu. Visas modelis — 700 klg. svorio ir 4,25 mtr. ilgio. Su modeliu buvo padaryta visa eilė įdomių bandymų. Pavyzdžiui, jis buvo paverstas ligi 45° ir po to jo briaunose plieniniu virbalu pramušta 50 skylių; vis dėlto modelis nepaskendo.

Į modelį buvo patalpinta keletas žmonių, tuomet modelis nugrimzdo ligi viršutinio dėnio. Tačiau, kai žmonės išlipo, modelis pamažu pakilo į viršų, o vanduo pradėjo bėgti laukan pro pramuštas skylės.

Modelio pastovumas buvo mėginamas, pakabinus sunkų daiktą prie vienos jo briaunų. Pašalinus sunkumus, modelis vėl nusistovėjo lygiai. Naujos konstrukcijos principas, paremtas visa sistema gausingų skylių, dalelių, cisternų ir pripildytų oru dėžių. Visa tai sutalpinta per visą laivą.

Naujas kautynių hidroplanas.

Anglijoj sukonstruotas kautynių hidroplanas, kuris aprūpintas šešiais pabūklais, ir taip sutvarkytas, kad visus juos aptarnautų tik vienas žmogus. Pabūklai taip pastatyti, kad pilotas vienu sykiu gali visus juos valdyti; be to, jų ugnis gali būti sukoncentruota į vieną tašką, esantį netoli nuo lėktuvo. Naujasai hidroplanas su krovniais gali skristi ligi 194 mil. greičio per val. ir pakilti ligi 6 klm. aukščio.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

„VILNIAUS“ spaustuvė Kaune, Nepriklausomybės aikštė 2. Telef. 776.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. rugsėjo 24 d.

Nr. 39 (643)

Atsarginių daina.

Jau praslinko šaunūs metai,
Dingo pusė ir antrų:
Kaip tie Nemune verpetai,
Kaip saulutė vakarų.

Rodos, vakar dar naujokai
Suvažiavom į dalis, —
Ryt draugai mūs „civilioikai“
Jau po Lietuvą išsklis.

Oi, kaip greitai laikas bėgo
Vis prie darbo ir dainų!
Kas nedirbo — dirbt pamėgo,
Kas miegojo — kėlės nū.

Prausė lietūs, lankstė vėjai,
Daug grūmojo mums audrų.
Mes prieš nieką nedrebėjom,
Nepabūgsim nė arų.

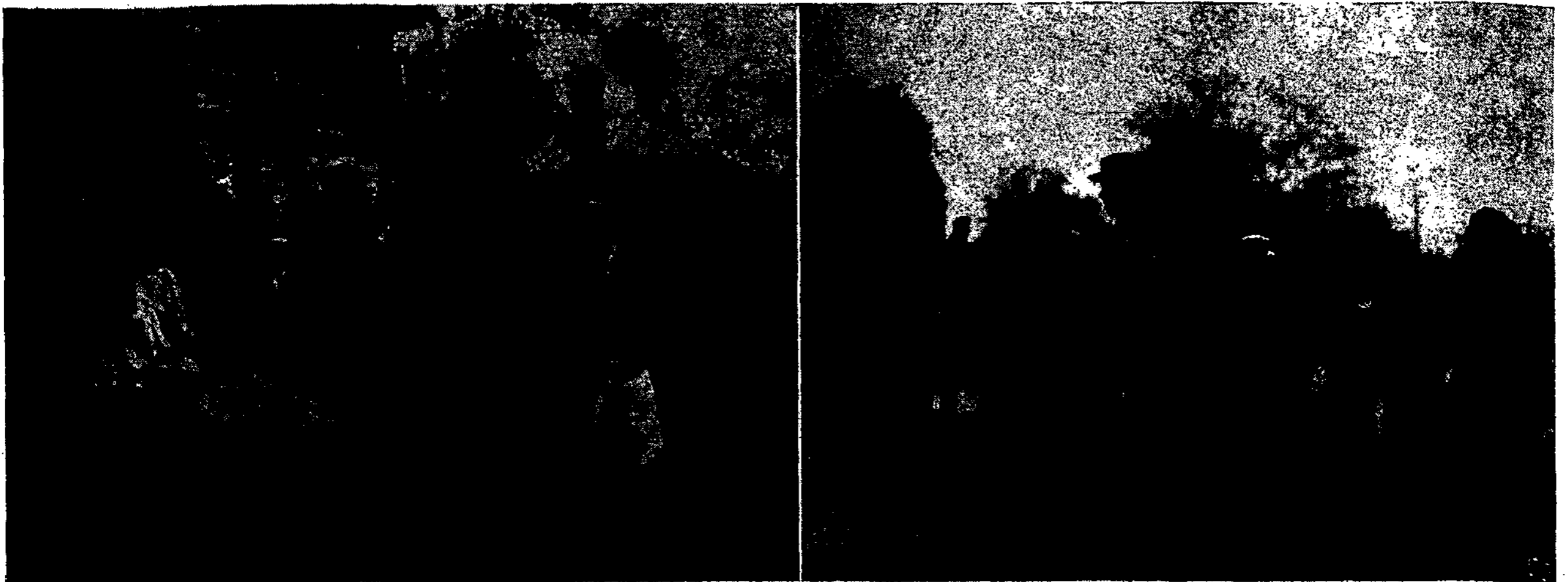
Šersim juodbėrį sugrižę,
Šveisim kardą dar aštriau,
Būsim drąsūs, pasiryžę,
Kol išgirsim: metas jau!

Stosim stiprūs viens prie kito,
Nuo Mažeikių, Alytaus
Jei kovos jau rytas švito,
Tai lietuvis nevergaus!...

Ech, tai juoksis Neries bangos,
Gedimino už pilis,
Kai iš Kauno, iš Palangos
Laisvės šūkis Vilniun sklis!...

Skamba dainos paskutinės,
Jau išvykstame šiandie.
Sunkiai veržias iš krūtinės
Neužmirštamą „sudiel“...

Ant. Bernotas.

Atsarginiai atidavė ir kraustosi
Lietuvos Respublikinė
Biblioteka

Atsisveikinantiems.

Paskutinės dienos. Atsisveikinti tenka su kariuomene, su kareivinėmis, vadais ir jaunesniaisiais draugais. Skamba šūkis: „važiuojam“, į tėviškę pasiilgę tėvelių draugų, mylimųjų. Bet kiekvienam ateina ir rimtų minčių atsisveikinant su kariuomene. Daugumas pagalvoja, kaip jis turės toliau gyventi. Važiuoti tai važiuoti, bet išvažiavus gyvenimo proza atsistos prieš akis vietoj dabartinės pasiilgimo poezijos. Tėvų globa mums nebeprivaloma. Mes turime stoti į savarankų gyvenimą, turime imtis svarbių pareigų tautai, valstybei, visuomenei ir, pagaliau, šeimai, kuriai, be abejo, ne vienas stengsis sukurti. Tuo klausimu ir noriu pasitarti, bendro likimo nešamas į naująjį gyvenimą.

Kaip kariai atsarginiai, tikriau tik lygtinėse atostogose esą, turime žinoti, ko reikalauja iš mūsų tauta ir visuomenė.

Pirmiausia iškyla laisvo piliečio klausimas. Mes turime gerai suprasti, kas tai yra laisvas pilietis. Pusę tūkstančio metų vergavusi mūsų tauta gal kartais nesugeba tinkamai įvertinti laisvės. Ilgos vergijos prispausta galėjo ji netekti politinės nepriklausomybės instinkto. Tokių pavyzdžių galime rasti istorijoje. Todėl negalima pasakyti, kad mūsų tautos priespauda nieko blogo mums nedavė, negalime pasakyti, kad ji dabartiniiais laisvės metais neatsiliepia visuomenėje.

Pripratę kovoti, spirtis, nepasitikėti svetimųjų valdomi, jaučiame tą patį savai vyriausybei. Ar netiesa, kad mūsų kareivis dažnai stengiasi simuliuoti ir apgaudinėti viršininkus, ūkininkas — nuslėpti žemės, kad būtų mažesni mokesčiai, pirklys — muitą susukti nori ir t. t. Vis tai vergiškos dvasios liekanos. O užsidarymas, įtarinėjimas, veidmainiškumas, įvairios kalbos už akių, argi ne tos pačios dvasios reiškiniai?

Šiandieną tas nebetinka. Grįžę iš kariuomenės turime pradėti kovą prieš tai, keldami visuomenę prakilnumą, sąžiningumą, teisingumą, atvirumą, tvirtą valią, pasitikėjimą vienu kitais ir gerbimą viršininkų bei valdinių. To mes kaip tik kariuomenę išmokom, ar bent turėjome išmokti. Pasistatykime savo gyvenimo uždaviniu atnaujinti tėvynę, nepalikti nė vienos dė-

mės savo gyvenime, primenantis mums priespaudos laikus. Iš pamatų turime atnaujinti visuomenę, stoje į jos aktyvųjį gyvenimą, paliekant, žinoma, tik tai, kas gali duoti naudos mūsų dvasiniam ar materialiam gyvenimui.

Norėdami būti geru visuomenės piliečiu, tautos ir valstybės sūnumi, turime prisirengti prie to gyvenimo. Galvodami apie naująjį gyvenimą, turime patikrinti save, ar verti patekti į jį.

Į naująjį gyvenimą stodami, turime būti dvasios galiūnais. Nes gyvenimas — kova. Toje kovoje pirmiausia tenka susitikti pačiam su savimi, norint išrauti širdy esančius įpročius, ydas ir kitus blogumus. Tenka kovoti ir už būvį, kuriant šviesesnę ateitį, o kartais ir savo gyvybės palaikymui. Šitoje kovoje kiekvienas turime stengtis būti nugalėtoju, turime mokėti atvirai į ją stoti ir, nežiūrint vargo, likti nugalėtojais. Gėda būtų atsarginiam kariui, pasiryžusiam saugoti valstybę nuo išorinio priešo, nenugalėti vidaus priešo, esančio jame. Tas, kuris save nugali, turi teisės vadintis dvasios galiūnu. Nugalėdami savyje esančius blogumus, turime kelti visas tas gerąsias puses, kurios reikalingos visuomenei.

Mūsų visuomenei reikalingi sąžiningi piliečiai. Kiekvieno piliečio darbus, elgesį normuoja įstatymai. Prieš juos kiekvienas yra atsakingas. Bet tas atsakingumas galima visaip suprasti. Pavyzdžiui, nusizengimas prieš įstatymus galima laikyti tik tada atsakingas, kada jis yra susektas, pastebėtas, o už akių, kai nebegresia daboklė ir kitoki baudimai už įstatymų laužymą, galima elgtis laisvai. Žemas tas žmogus, kuris vien dėl baismės laikosi prigimties ir visuomenės nustatytų taisyklių! Žmogus privalo būti atsakingas prieš savo sąžinę. Valstybės ir visuomenės gyvenime dažnai tenka susidurti su tokiais reikalais, kur remiamasi vien sąžine. Jeigu su jais susiduria žmogus, nejaučias atsakomybės prieš savo sąžinę, tai padaro didžiausių nuostolių valstybei arba visuomenei.

Su sąžiningumu glaudžiai susijęs teisingumas. Teisingumą galima pavadinti saule, šviečiančia žmogaus gyvenime. Jis praskleidžia visas už dangas ir parodo tikrąją

žmogaus širdį. Tiesa, teisingumas kartais labai sunku išlaikyti, bet daugelis, nenorėdami pasakyt netiesą, net savo gyvybę paaukoja tiesos garbei.

Minėjome, kad mes turime išeiti į visuomenės gyvenimą dvasios galiūnais. Dvasios galingumas remiasi tvirta valia. Nesulaužomos valios žmonės aukštai iškelia savo asmens gerovę, jie padaro nuostabių darbų ir valstybei. Daug nesulaužomos valios galiūnų puolia pasaulį savo vardais. Mums tolimi jų takai, bet tvirtą valią įgyti turime ir mes, nes ji reikalinga kiekvieną gyvenimo dieną.

Reikalingas ir pasitikėjimas savimi. Žmogus negali žinoti, kur jis gyvenimas nuneš. Nusivilkę karišką frenčą, išsisklaidysime po įvairius tėvynės kampus, kampelius ir paimsime įvairias pareigas. Tos pareigos labai dažnai gali pareikauti pasitikėjimo savimi. Žmogus jaučia savo menkumą, nepasitikėdamas savimi, tik drąsiai ėmėsis darbo pamato, kad jo galios yra daug didesnės, kaip kad jis tikėjosi.

Gal ne vienas pasakys, kad mano tėvai ir be to gyveno, o vistiek nebūgavo savo amžių praleido. Kam gi man visa tai? Taip manyti — klaida. Jeigu jie nesuprato to reikalo, tai instinktyviai, gyvenimo verčiami, įgijo tai. O jei ir nebūtų įgiję, tai turime prisiminti, kokiais laikais gyveno jie ir kokiais mes, turime pamatyti tą didžiulę gyvenimo atmainą.

Istoje į visuomeninį gyvenimą, turime eiti naujais jo keliais, eiti kartu su juo. Eidami kartu su gyvenimu, turime pakelti savo materialę gerovę, savo ekonominę būklę, darydami pažangą ūkyje, pramonėje, prekyboje.

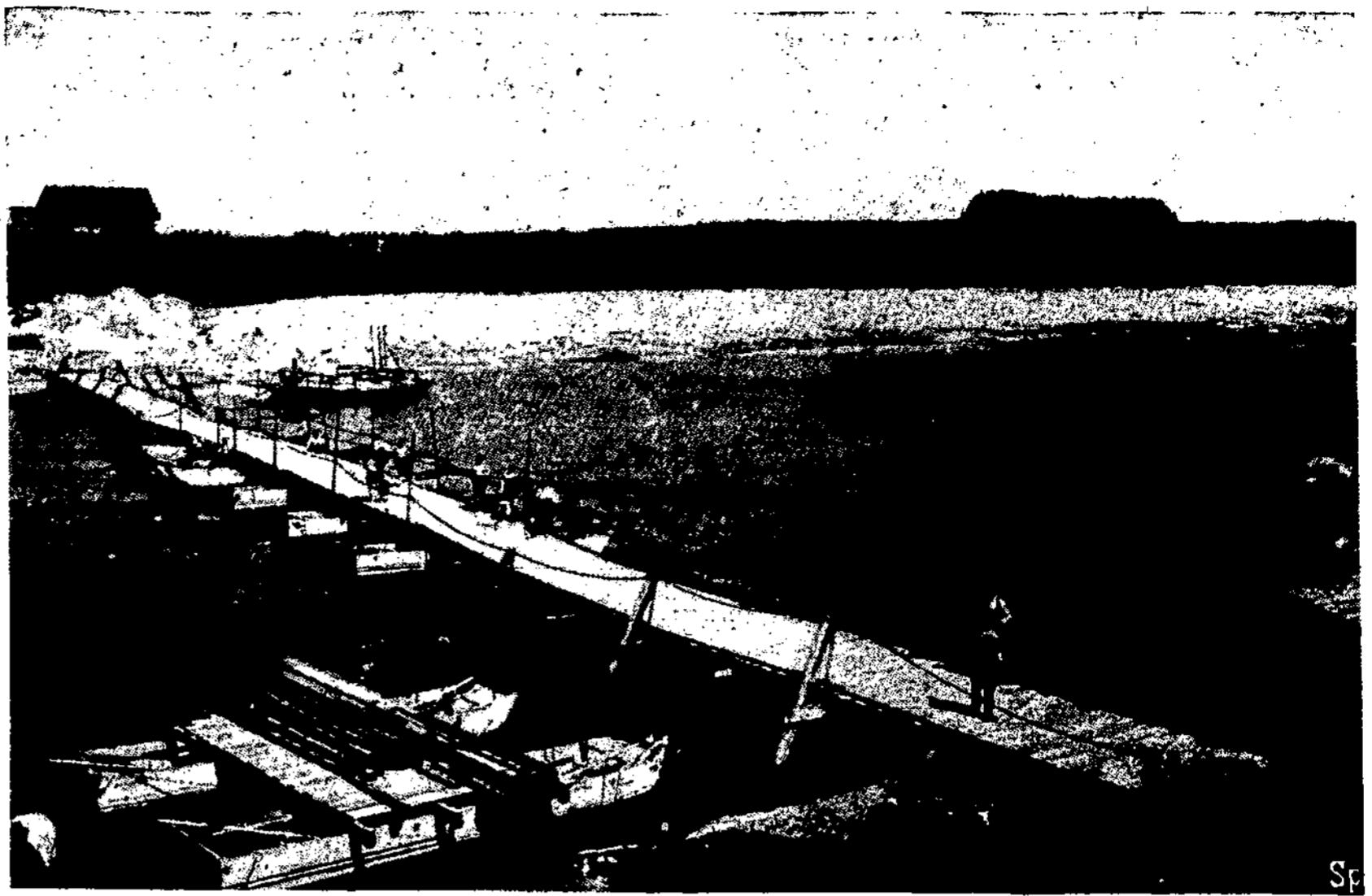
Mūsų krašto žemės ūkis žengia naujais, agronomijos mokslo nurodytais keliais. Bet yra daugelis ūkininkų, pamilusių senovę, pamilusių savo tėvų darbo tvarką ir priemones; nenori pasiduoti naujiems „niekam“.

Visa tai reikalauja darbo, nenuilstamo darbo. Dirbdami savo asmens gerovei, tuo pačiu dirbsime ir visuomenės labui. Bet mes, kai po susipratę piliečiai, turime prisiminti, kad dirbame visuomenei, tautai, kad visos tautos sūnų rankų ir proto darbas kelia šalies gerovę ir kultūrą. „Visa, ką darote, darykite vardan“

tėvynės" — sako poetas A. Mickevičius.

Mūsų jaunos valstybės pakėlimui iki tinkamo laipsnio turime visi jos piliečiai gana daug dirbti. Tas darbas turi nešti gerų vaisių. O kad jis jų neštų, turime tinkamai būti pasiruošę savo darbo srity. Jeigu sąlygos neleidžia specialiai ruoštis, lankyti specialios mokyklas, tai bent patys turime mokytis iš knygų, laikraščių. Juose rasime daug žinių, tik reikia naudotis. Jeigu prieš kariuomenę kai kurie iš jūsų negalėjo išmokti skaityti, tai kariuomenėje išmoko. Dabar gali ir jie naudotis spauda. Gera būtų ir „Kari“ pasikviesti į svečius, pas save. Jis gaivintų jūsų karišką dvasią, keltų nuolatinius kariško gyvenimo dienų atsiminimus.

T. A d o m o n i s.

Pantoninis tiltas, pastatytas pionierių per Nerį nakties metu per manevrinius pratimus.
Patan.sio foto.

Ten, kur naktys mėnesienos.

1. Mes žygiuojam.

Šiandien, vyrai, tenka laimė nukeliauti mums į kaimą — pažiūrėt, ką sodžiuoj veikia, kaip ten bėga slidus laikas, ką jaunieji mūsų moka, ką jie turi, ko jiems stoka, į ką linkę, ko jie tingi, ko jie trokšta ypatingai. Kaip čia žengia prie kultūros, tuoj parodys jums Rūstulis — na, paruoškite, vyrai, kojas ir nelaukdami — žygiuojam!

2. Prasideda gyvenimas.

Kai pavasaris ateina, kaime daros nespakaina: ar tai vyrai, ar tai bobos —

visi skubinas iš trobų, visi dirba, visi kruta — sesė sėja žalias rūtas, brolis valo žirgą stainioj, kur tik žiūri — nespakaina!.. O artojas pasišėręs jau prie plūgo veda bėrį, net aptarti savo bėdas nėra laiko pas susiedus...

3. Iš nuobodumo.

Kai peržydi žali sodai, kaime darosi nuobodu, bet jaunieji, tai ne seniai — ima ką nors ir išmano: nusisamdo kelias dūdas ir per naktį, lyg pablūdę, taktan valso ar fokstroto trypia žemę prakaituoti. Kur pažiūri, visur poros, skambūs žodžiai skraido ore: — Nešk Barborai tas cukerkas, — man tavęs ir jų nereikia!..

4. Prie jos vartų.

Kam nuo šokių skauda kojas, grynu oru tas alsuoja — sėdasi su ja ant suolo ir taip šnekasi iš tolo: — Jadze mano, kad žinotum, — be tavęs aš, kaip be proto... Virš galvų žvaigždėtas šydas — jis per lauką ją palydi, Rudis vampsi užu vartų, jis ją prašo žodį tarti... mėnuo šviesus danguj supas — jos kaip vyšnios rausta lūpos!..

5. Iš kaimo filosofijos.

Mūsų kaime į kultūrą žmonės kartais... skersom žiūri, sako: ką ten laikraščiuose vien pletkas tesužinosi: — kur kas žudės ar dėl kažko. lenkas frankui moka zlotus... Mums verčiau jie parašytų, iš kur darmais gauti litų!... Su pagerinimais ūkio žmogui galvą tiktai suka, kai kišenėje nėra grašio — viskas niekai, ką ten rašo!..

6. Pas savanorį.

Bet paklausk Starkų Antaną — jis visai kitaip čia mano:

— Kas tik šėyro darbo gaili, patsai sau galanda peilį! Starkus buvęs savanoris šiandien turi ūkį dorą: graži troba, nauji tvartai, žemė dailiai jo suarta, mielai skaito jis gazietas — domisi, kas plačiam sviete, tarp kitų — kaip draugą gera — išsirašo jis ir „Kari“.

7. Atsarginiai.

Arba imkim atsarginius — jie kaip leisti laiką žino: ar tai vakarą, ar rytą turi kalbą visai kitą — kaip reiks eit vaduoti sosta, kaip pavergtus brolius guosti, kada baltasis erelis liaus kankinęs Vilniaus šalį. Savo darbą tik padaręs atsarginis skaito „Kari“ — jam tada ramu, spakaina, kai už nieką laikas neina.

8. Žodelis apie naujokus.

Plačiu žingsniu ruduo eina, kaime daros, kaip po vainos: laukai nuogi, lyja lietus, gelsvi lapai visur mėtosi... Vyrai rengias į naujokus, vieni bijo, kiti juokias, nes kas kaime buvo žmogum, tam ir vaiske bus nebloga, net mušeiką kaimo baisy vaiske ima — ir pataiso, iš blogiausio tapsi geras — vaiske dyvus tiesiog daro!..

9. Romantiškas galas.

Čia ir baigias mūsų kelias — apkeliautas kaimas žalias, aplankytos linksmos vietos, žali sodai numylėti, kur kvatojasi jaunystė, žydi, džiaugias ir nevysta!.. Kur už sesę raudonskruostę vyrai kartais... ausis glostos... Ten mėnuo auksiniu blynu gražiai krenta už pušyno ir romantika vienoda, draikos lauke ir tarp sodų!..

Jonas Rūstulis.

Kareiviai troškulių marina.

Šarvuoti automobiliai.

Didysis Europos karas parodė, kokią svarbią rolę atliko kare įvairios rūšies šarvuočiai.

Vokiečių kariuomenės generolas Liudendorfas savo pranešime 1918 m. 9 rugsėjo valstybės kancleriui rašo: „Iki rugpiūčio 8 d. karo padėtis buvo gera, tik tą dieną masinis prieš tankų pasirodymas per 2—3 valandas kautynių sunaikino 6 — 7 mūsų divizijas..., ta diena buvo gedulo diena Vokietijos valstybei“. Arba kitas pavyzdys iš mūsų Nepriklausomybės karų. „1920 metais, rugsėjo m. 13 d. šarvuočiu „Aras“ buvo įsakyta vykti į Seinus ir išvaikyti miestą ginančias lenkų dalis. Tą pačią dieną šarvuotis įsibrovė į miestą ir išvaikė lenkų raitininkus, artilerijos bateriją ir pėstininkų dalis, kurios panikoj išbėgo iš miesto. Šitokius didelius laimėjimus reikia laikyti ne tiek nugalėjimo jėga, kiek morale.

šui daug nuostolių, kilo senų senovėje. Istorijoje randame, kad apsisaugojimui nuo priešų strėlių, senovės kariai nešiodavo medinius skydus. Vėliau, Pūnų kare, garsus kartageniečių vadas Hanibalas naudojo kovos dramblius. Ant jų nušarvos buvo uždedamas bokštelis, kur tilpdavo karys ir iš jo šaudydavo į priešą savo strėlėmis. Senovės lietuviai, į karą eidami, taip pat apsilankydavo šarvais. Jie ne tik patys, bet apšarvuodavo ir savo arklius. Vėlesniais laikais, kai buvo išrastas parakas, pradėjo dirbti šarvuotus vežimus, kuriuose tilpdavo iki 100 žmonių. Iš pradžios jie judėdavo žmonių pagalba, vėliau arklių. Tokie vežimai buvo lyg judamos tvirtovės. Išradus vidaus degimo variklį, kurio pagalba pasiekė didesnę greitį, tuoj panaudojo karo reikalams. Šarvai buvo daromi geležiniai, vėliau plieniniai, ku-

Rusijos šarvuotas automobilis, prie kurio pritaisyti vikšrai, vadinami „Kregress, vietoj vedamųjų ratų.

šaudant paprastomis kulkomis visose distancijose ir nuo šovinių su šarvą pramušamosiomis kulkomis iki 200 mtr. (iš didesnių atstumų nebepramuša), nuo artilerijos šrapnelių ir granatos skeveldrų. Sumažinimui pramušamosios kulkos jėgos, šarvai daromi apskritimo formos. Šarvuočio komanda 4—9 žmonių, žiūrint jo tipo. Svoris 5—10 tonų. Greitis 30—60 klm. per valandą, užpakaliu iki 20 klm. Variklis užvedamas iš vidaus ir oro pusės. Ant ratų uždėtos pilnos gumos, kad pataikius kulka nesutrūkdėtų judesio. Apšviečia kaip iš vidaus, taip ir iš oro karbito arba elektros žibintuvais. Šarvai nudažomi įvairiomis spalvomis, kad geriau prisitaikintų prie vietos ir apsisaugotų nuo žemės ir oro sekėjų. Naujausio tipo šarvuočiai gali judėti ne tik visokios rūšies keliais, bet ir laukais. Jie juda keliais pagalba ratų, o per laukus — vikšrų. Ratų pagalba įsibėgėja iki 90 klm. per valandą, o vikšrų — iki 20 klm. Pakeitimas ratų vikšrais ir atvirkščiai trunka 5 min. Savo apginklavimu šarvuoti automobiliai daromi: lengvieji, ginkluoti 2—4 kulkosvaidžiais, sunkieji — patranka arba patranka ir kulkosvaidžiu. Patrankos lengvo tipo 37 mm. Ginklai daugiausia įtaisyti judomuose bokšteluose, kad galėtų šaudyti visomis kryptimis.

Mūsų šarvuotis sustojęs po medžiais ir užmaskuotas nuo oro žvalgų.

Nežinojimas šarvuočių ypatybių, nemokėjimas prieš juos kautis ir davė tokių didelių pasisėkimų. Savo trumpame rašinėlyje norėčiau supažindinti su viena šarvuočių rūšimi, t. y. šarvuotais automobiliais, apibūdinamas jų istoriją, ypatybes, kautynių veiksmus ir kovą prieš juos.

Mintis, naudoti šarvuočius kautynėse, kaip apsauga savęs nuo priešų ugnies, kad, tuo pasinaudojant, giliai įsiskverbtum į priešų vidurį ir savo galinga ugnimi padarytum prie-

rių nebepramušdavo paprastos kulkos.

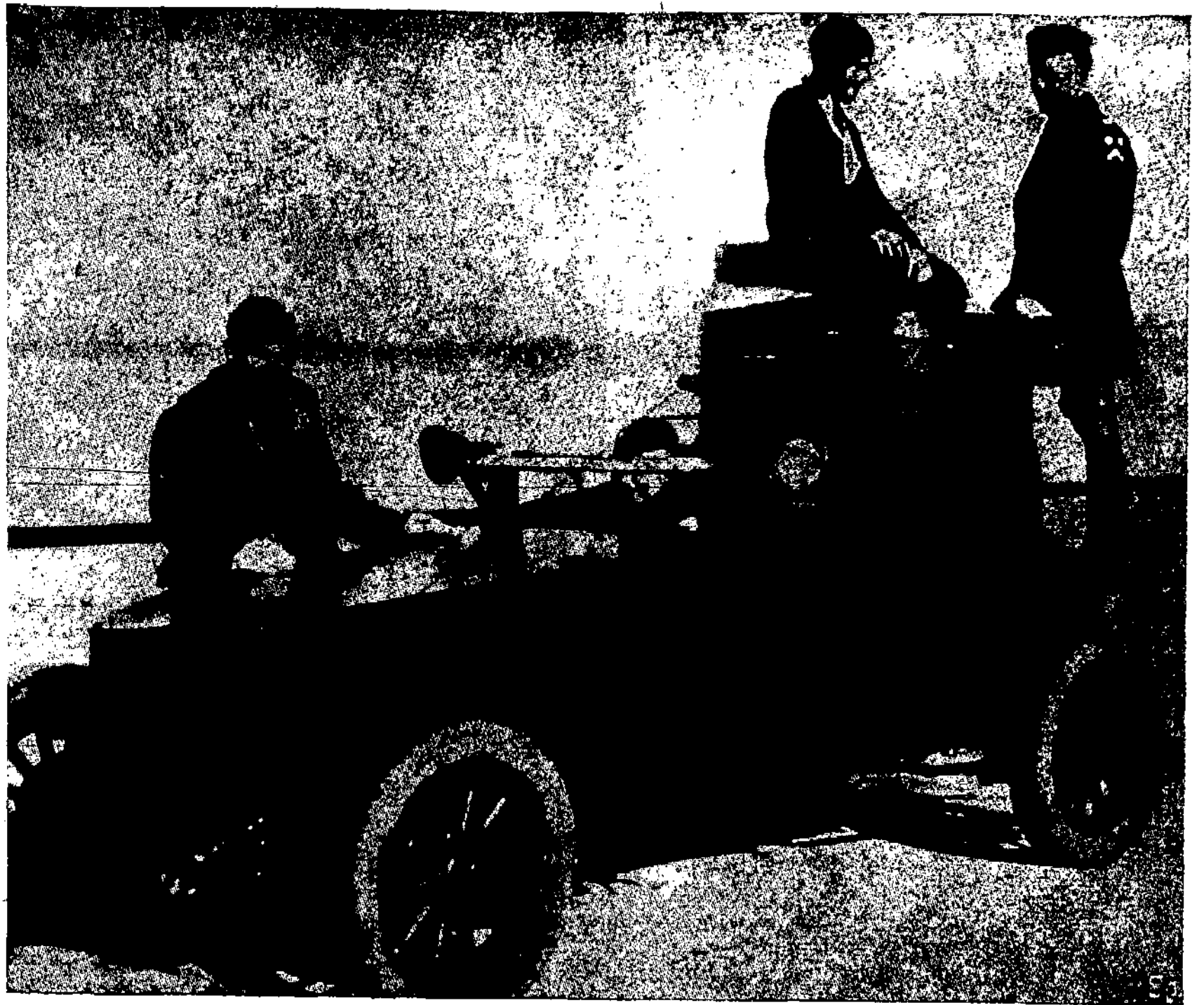
Šių dienų šarvuotas automobilis, yra paprastas automobilis, apdengtas šarvais su įtaisytas ant jų judomais arba nejudomais bokšteliais. Apginkluotas kulkosvaidžiais arba patrankomis, arba patranka ir kulkosvaidžiu. Šarvuose yra angos ginklams ir sekimui. Šarvų storis 7—12 mm. Jie padaryti iš geriausios rūšies plieno. Tokio storio šarvai apsaugoja šarvuočio komandą nuo priešų šautuvų ir kulkosvaidžių ugnies,

Patogesniau valdymui ir veikimui kare šarvuoti automobiliai jungiami į kuopas arba divizionus. Kuopa arba divizionas dalijasi į kovos ir ūkio dalis. Į kovos dalį įeina 3 šarv. būriai ir ūkio krovinių automobiliai dėl pervežimo degamos bei tepamos medžiagos, šovinių, dirbtuvės, lauko virtuvės ir kitų. Kiekvienas būrys susideda iš 3 šarv. automobilių, 2-jų pakrovinių, 1 lengvo ir 4 motociklų. Einant kuopai arba divizionui į kautynes, ūkio dalis pasilieka artimiausiame užpakalyje rūpinasi tiekimu.

Ugnis iš šarvuočių gali būti atidengiama, tik tiesiai taikant. Pakaitimui šaudymo krypties bokštelis pasukamas norima kryptimi. Šarvuoti automobiliai beveik niekuomet neveikia atskirai nuo kitų kariuomenės ginklų rūšių. Jie priskiriami pėstininkams arba kavalerijai, iš kur gauna ir kautynių uždavinius. Šarvuočių pirmenybės kautynėse prieš kitas ginklų rūšis: didelis judrumas ir galinga ugnis į atvirus taikinius. Šitos pirmenybės ir leidžia šarvuočiu padaryti priešui netikėtumą, o savo galinga ugnimi jį nugalėti. Šarvuočio komanda, apsaugota nuo priešo šautuvų ir kulkosvaidžių ugnies, artilerijos skeveldrų, gali privažiuoti labai arti arba net prasiskverbti į priešo pozicijos vidurį ir atidengti naikinančią ugnį iš artimų distancijų. Žygyje, esant priešo įtakoj, šarvuoti automobiliai lydimi apsaugos dalių, kurios padeda nustumti nuo kelio priešo žvalgomąsias ir apsaugos nedideles dalis. Puolant stengiamasi apšaudyti priešo kulkosvaidžių lizdus ir tuo palengvinti savo dalims slinkti pirmyn. Pasisekus atakai ir priešui traukiantis, jis persekiojamas ir neleidžiama tvirtintis artimiausioj pozicijoje. Nepasisekus atakai ir savo dalims traukiantis, stengiamasi sulaukyti puolantį priešą, o ypač nepraleisti priešo šarvuočių.

Kartais šarvuočiai gali būti siunčiami žvalgybon tikslu užimti svarbų punktą, kuris gali būti naudingas sekimui.

Kautynės šarvuočiai veda trumpai: staigiai išvažiavę atidengia

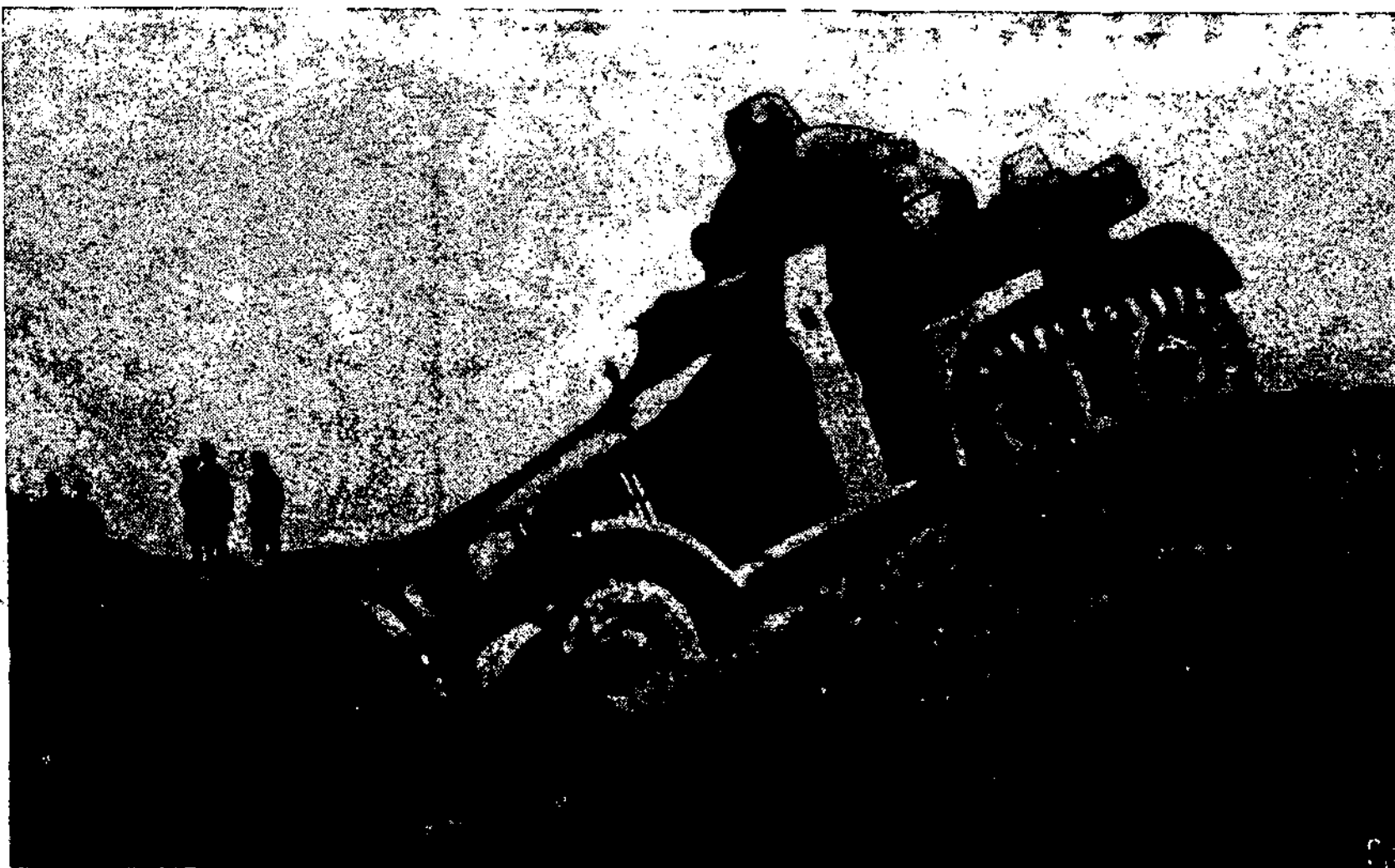

Lengvasis Amerikos šarvuotas automobilis: ginkluotas kulkosv., greitis — 96 klm. per val.

ugnį, po to vėl grįžta už uždangos ir ruošiasi kitam išvažiavimui. Jeigu priešo priešakinėse pozicijose yra artilerija, tuomet ilgai stovėti atviroj pozicijoje labai pavojinga. Ugnis iš šarvuočio tikra, jam stovint vietoj. Į kautynes jie eina po 2 arba 3, kad galėtų, vienam jų išėjus iš rikiuotės, tęsti šaudymą, kol jis bus išvestas iš priešo ugnies. Bendrai, šarvuočiai daugiau naudos atneš manevriniame kare, mažiau

galės būti naudojami poziciniame.

Iš anksčiau pasakyto paaikėjo, kad dažniausiai kautynėse pirmiesiems teks susidurti su priešo šarvuočiais pėstininkams arba kavalerijai, dėl to jie visur ir visuomet privalo būti pasiruošę kovoti prieš juos. Nuolatinis priešaky esančios vietos sekimas, išsiuntus sekėjus, ir įspės dalis apie priešo šarvuočių pasirodymą. Pėstininkai arba kavalerija gali kautis šautuvų ir kulkosvaidžių ugnimi, rankinėmis granatomis, batalionų arba pulkų artilerija, liepsnosvaidžiais, minosvaidžiais ir pionierių ardomaisiais įrankiais. Šautuvų ir kulkosvaidžių ugnis, šaudant šoviniais su paprastomis kulkomis, šarvų nepramuša, todėl, neturint šovinių su šarvų pramušamosiomis kulkomis, reikia duoti šaudyti įgudusiems šauliams šarvuočių angas, o likusiems — slenkančias paskui jų pėstininkų dalis. Rankinės granatos, mestos atskirai po vieną į šarvuotį, labai retai ką galės jam pakenkti, reikia surišti po kelias ir mesti po šarvuočio varikliu, kurios sprogdamos visai sugadins šarvuotį arba laikinai privers sustoti. Batalionų patrankos yra naudingiausias ginklas kovoti prieš juos. Sužinojus, kad tame rajone veikia priešo šarvuočiai, reikia ištirti kryptį, kuria veiks ir tuomet perkelti turimas

Anglų šešių ratų šarv. automob. Ant užpakalinių porinių ratų uždėtos grandinės — juostos, kurios palengvina eiti be kelių.

Aerostatų medžioklė.

(Iš karo lakūnų atsiminimų).

Šiandien, baigiant gerti kavą, įėjo mano pasiuntinys, rudaplaukis Fricas ir padavė korčiukę. Joje aš perskaičiau:

„Leitenante, už valandos mano eskadrilė skrenda medžioti stebimųjų balionų. Per pusę valandos atvyk aerodroman. 32 eskadrilės vadas“.

— Hm... Nieko sau būtų, ir oras puikus. Na tai reiks paspausti. Aš apsisukau ir pradėjau vilktis kombinzonu. Trijose vietose jis buvo peršautas. Tai atminimas iš kovos su „Vakarų fronto slibinu“. Laimė, kad dar kulkos tik drabužius perskrodė, o ne kūną.

Kurčiai kriokė aerodrome „Fokeriai“ ir „Albatrosai“. Prieinu artyn ir apsižvalgau Lakūnai linksmiai nusiteikę—oras ir skridimo sąlygos palankiausios.

Eskadrilės vadas, senas oro veteranas, su nusmaukta ant pakaušio kepure ir išsidraikusiai ant kaktos, kiek balstelėjusiais plaukais, skubiai aiškina skridimo planą ir puolimo taktiką.

Man tenka skraidyti viršuj kovojančių ir saugoti juos nuo netikėtų „oro akiplėšų“, taip mes vadindavome tuos lakūnus, kurie nežinia iš kur atsirasdavo ir puldavo į atvirą mūsų su tokiu atkaklumu ir drąsa, jog ne vieną iš mūsų „nusodindavo“.

Kylame aukštyn. Pro ausis švilpia vėjas, ir aerodromas su angarais lieka toli užpakalyje. Skrendame iš viso keturiais lėktuvais. Keturiais patvariais ir greituojuoliais „Fokeriais“.

Šiaurės rytuose nusiskubinc kažkokia klajūnė eskadrilė. Ženklių nepavyko pastebėti, bet greičiausiai tai bus savieji. Anglai, kurie mėgo „prasiplėšimus“ į užfrontę, po paskutinio penktadienio, po tos puikios kovos, nė nosies neparodė. Tur būt, žaizdas gydos. Na, o prancūzai, bendrai, nekišdavo nosies, kur ne-

reik. Jie daugiausia viršuj savo linijų skraidydavo ir iš pasalų greit puldavo ir dar greičiau sprukdavo.

Pralekiame pro mūsų paslėptą bateriją ir viršuj jos dežuruojantį lėktuvą. Puikus vaizdas iš viršaus, kaip gerai užmaskuoti ir paslėpti pabūklai. Dar geriau maskuodamiesi kareiviai pristato šovinius. Išgirde lėktuvą užiant, jie dingsta. Gyvybė brangiau negu neatsargus žingsnis.

Praskrendam ir apkasų liniją, „neutralią zoną“ ir pasiekiam priešų liniją. Lipame aukštyn ir padebesiais apžiūrime visą plotą. Apie šią vietą reiks mums „paprakaituoti“.

Viršuj mūsų debesys, apačioj — dideli balti rūkai nuo parako dūmų. Milžiniškas kovos bildesys girdėt net ir čia. Dairausi aplinkui.

— Štai balionas: — sušukau aš. Papūtęs vėjelis praskleidė nedidelį debesėlį, ir dabar pasirodė blizgantis stebimojo baliono paviršius.

Eskadrilės vadas irgi pamatė. Jis davė ženklą saviesiems, ir jie ištiesta grandimi puola, kaip ereliai žemyn.

Aš stebiu. Štai vienas „Fokeris“ beveik tiesiu kampu kriokia aerostato link. Net širdis suplaka: rodos, duos į balioną ir baigta. „Fokeris“ šauda. Matyt kaip kulkos atsitrenkia į aerostato apdangalą ir jį kerta. Pro skylę prasimuša vandenilis. Dabar pats pavojingiausias momentas. Vandenilis, susisiekdamas su oru, užsidega ir sprogsta.

Lakūnas, pamatęs, kad kliudė, beveik stačiomis gula ant šono ir lekia tolyn.

— Vuch! trenkė iš apačios. Skaidri gelsva šviesa pašoka aukštyn. Aerostatas išsiskleidęs, supliuškęs leidžiasi žemyn. Kažkoks juodas pundulys atsiskyrė nuo degančios masės. Tai išsoko žvalgas.

Kaip akmuo jis lekia žemyn ir žemyn. Vargšas, jo parašiuštas neišsiskečia! Juodasis pundulys jau siekia žemę, čia staiga iš jo kuprinės pašoko baltos juostos, bet per vėlu. Priešo stebėtojas trenkė į žė-

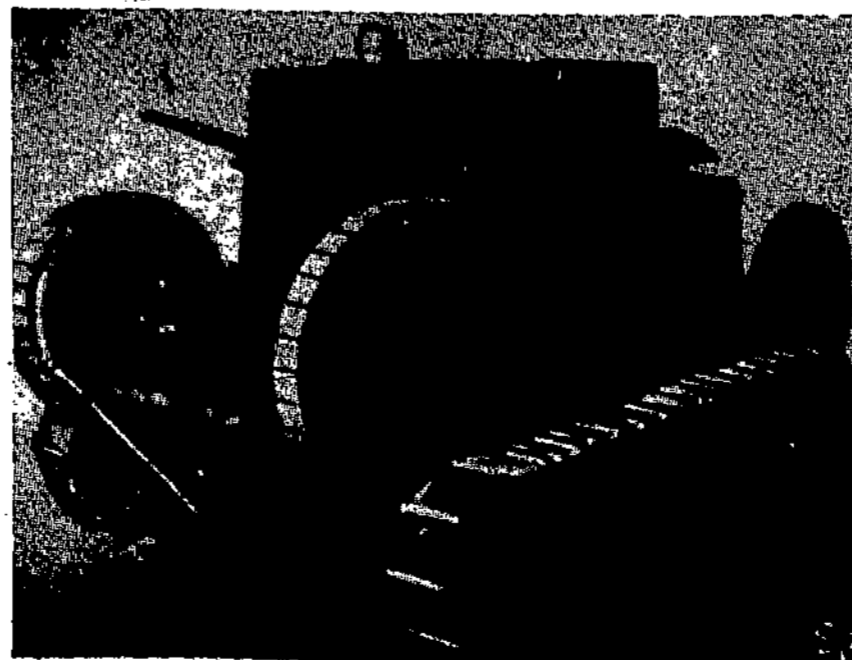
patrankas. Patrankos, skirtos kovai prieš šarvuočius, su priešų pėstininkais nesikauna, bet laukia šarvuočių pasirodymo, kuriems priartėjus 500—800 mtr. atstumo, atidengia smarkią ir greitą ugnį. Pulkų artilerija gali šaudyti iki 3—4 klm. ir sviediniai turi didesnę ardomąją jėgą. Pasirodžius priešų šarvuočiams, atidengia būriais kuo smarkiausia ugnį.

Liepsnosvaidžių pagalba galima leisti liepsną iš uždengtų pozicijų — vietų, t. y. akmeninių—mūrinių namų, blindazų, į šarvuočių angas. Liepsna numetama iki 20—40 mtr. Minosvaidžių sviediniai, pataikę į šarvuotį, visai jį sudaužys, sproge greta jo, gali kontuziti jo komandą.

Žinant šarvuočių veikimo kryptį ir kelią, galima nemažai pridaryti kliūčių ant kelio. Galima ant kelio duobę iškasti ir ją užmaskuoti, užvertus skersai telegrafo stulpus, medžius, sukrovus ant kelio akmenų, tai bus laikina kliūtis. Su-

sprogdintas tiltas arba suardytas taip pat bus laikina kliūtis.

Medinių tiltų nepatartina visai suardyti, geriausiai jų skersinius pusiau įpauti, kad šiek tiek laikytųsi, nes užvažiuavęs ant jo šarvuotis įlūs. Kliūtis ant kelio patartina daryti tokiose vietose, kurių jis negalėtų aplenksti, pav., prieš tiltą, tarpukalnį. Padarytos ant

Prancūzijos naujausio tipo šarvuotas automob., kuris gali judėti pagalba vikrų.

kelio kliūtys turi būti laikomos ugnyje.

Šarvuotis, radęs ant kelio kliūtį, prie jos sustos, ir komanda stengsis prašalinti. Kad to neįvyktų, reikia palikti šalia užmaskavus kulkosvaidį su keliais šauliais, kurie trukdys ugnimi išlipti šarvuočio komandai. Labai gerai prisišaudyti artilerijai į tą vietą, kur yra padaryta kliūtis ir laukti, kol atvažiuos priešų šarvuotis. Gyvenamosiose vietose, labai gerai užverti gatves medžiais, užvežti skersai gatvės keletą vežimų su akmenimis, smėliu.

Didžiojo karo metu vienas sužeistas kareivis, gulėdamas ant griovio kranto, pamatė atvažiuojantį priešų šarvuotį.

Negalėdamas nieku kitu užkirsti kelią jam judėti, pravažiuojant šarvuočiu pro šalį, įkišo tarp vedamosios grandinės ir dantračio šautuvo buožę, kuria nutraukė grandinę ir privertė laikinai sustoti.

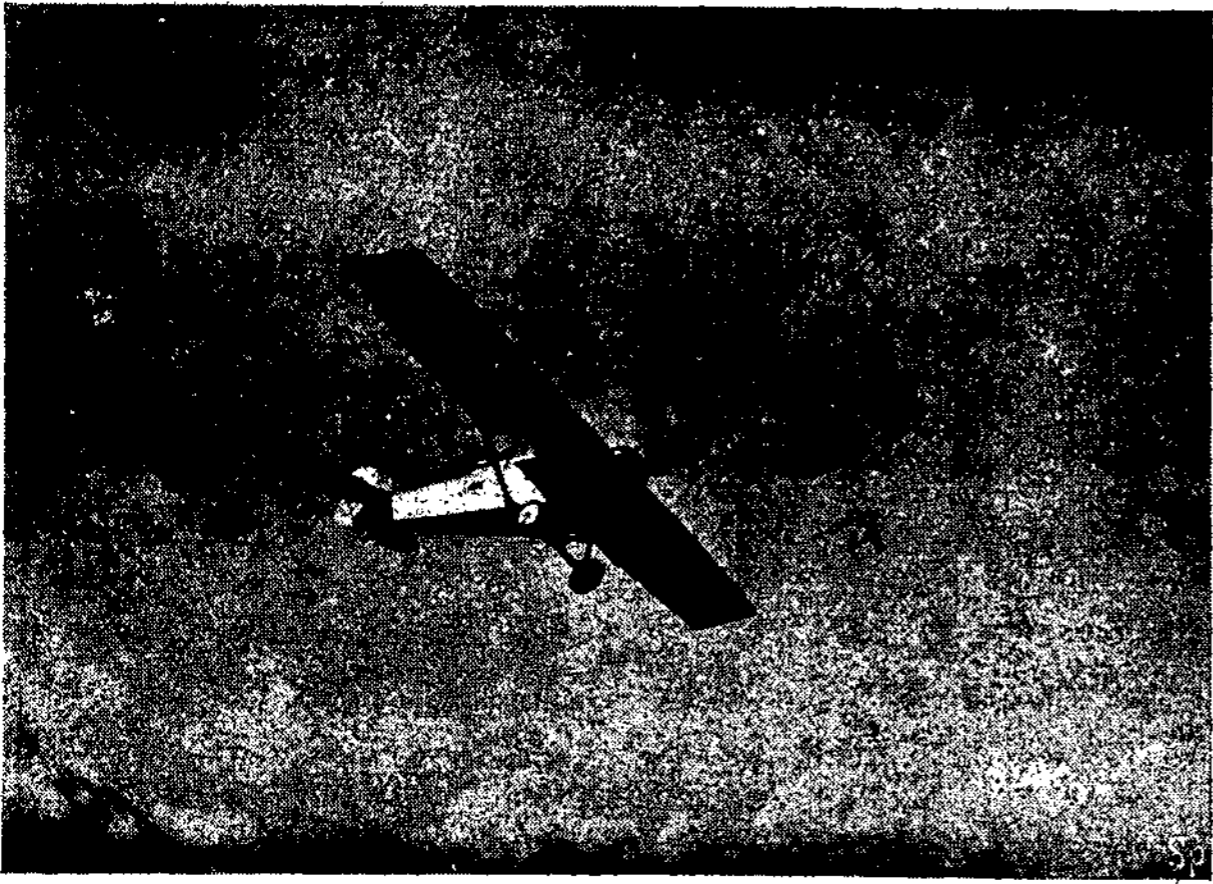
Ltn. J-čius

mę, o ji apdengė vos pradėjusio skleistis parašiuoto dalys.

Viršuj manęs sukriokė lėktuvas. Skubiai atsigrežiau. Iš debesų išnirė didžiulis dvisparnis Besisukant jam šonu, pastebėjau anglų karo aviacijos ženklus

Leidžiu mašiną pilnu greičiu, suku šonu ir taikaisi į viršų „užsiplėšti“. Kas tai yra? Baisiu greitumu nešasi prieš lėktuvas jis jau mano užpakaly ir jau net aukščiau.

Atsigrežiu. Jo smailas galas išrodo, kaip smakas, kuris nori mane praryti. Žybtelėjo liepsnelės iš abiejų kulkosvaidžių. Kurčiai jos dungstelėjo į radiatorių ir į „atidarė“. Didelė vandens srovė mušė man į galvą. Susilenkiau ir suku šonu. Juodasis vėl čia. Jis nešasi tik šimto metrų atstume ir visiskai žemai. Pasukti, išsigelbėt nėra kelio. Aš pasilenkiu sėdynėje: tegu kulkos taiko į nugarą, o ne į galvą. Takšt, takšt! garsiai jos atsimušė į rodiklį, laikrodį ir į mano žemėlapi. Stiklai sutreškėjo, atsoko plieninės spyruoklės ir pasipylė įvairios dalelės.

Padangėse.

Nieko nebus. Šiaip ar taip, mano priešas gana stiprus. Apsimetu aš bėgas. Atsigrežiu ir, guldamas čia ant vieno, čia ant kito šono, vaizduoju sužeistą ir leidžiuosiu žemyn

Priešas nesnaudžia. Jis pasiveja ir vėl taikosi. Atsigrežiu ir pasižiūriu. Jau visai nebetoli — laikas veikti. Statau mašiną žemyn ir tiesiai pasuku žemės link. Priešas prakriokė viršum, o tuo tarpu aš persiverčiu ant šono ir užlipu viršum. Nors kartą ir aš jo užpakaly. Dabar prasideda velniškos lenktynės. Jis sukosi ir norėjo sprukti, o aš vis lipau ir lipau ant jo uodegos ir laikas nuo laiko apipyčiau kulku kruša.

Paskutinį kartą jis bando. Daro pavojingą kopimą į viršų, tik tik nesusiduriu, o vistik jam vyksta. Jis jau apšaudo mane.

Suzvimbiam aplink kulkos. Jaučiu, kaip skaudžiai dygtelėjo petis ir kaip iš pramušto benzino bako lašėjo benzinas.

Akyse viskas sukasi. Spaudžiu nosinėle prie dešiniojo peties žaizdos. Ranka tirpsta, skauda, sunku ją ir pavaldyti.

Iš po debesų išnirė du mūsiškiai. Juos pasėkė nežinia iš kur atsiradę trys anglai. Vadinasi, kova bus ne menka, ir mes būsimė priversti atsilyginti už numuštą pririšamąjį aerostata.

Kairiaja ranka suku vairą ir darau didelį ratą. Mašina pradeda stoti. Kas jai yra? Pažiūriu į

benzino rodyklę. Ji sumušta iš prieš lėktosvaidžio. Toj vietoj baltuoja didžiulė skylė. Dar atsimenu, kad ir bakas pramuštas. Su manimi jau baigta. Suku mašiną žemyn ir žiūriu pats, kur čia leistis. Vieta pasiutiškai prasta. Užpakaly balos. Priešakyj apkasų linijos ir apšaudoma „neutrālė zona“. O tie žiopliai iš apačios dar spigina iš kulkosvaidžių į mane. Kairysis sparnas vos besilaiko. Nuo menkiausio vėjelio siūbuoja ir svyruoja. Jau aš nebetoli žemės. Apžiūriu tą vietą, kur teks man nutūpti. O ji nieko gero nežada. Visas laukas išraustas duobėmis, prisagstytas spygliuotų vielų — vienu žodžiu, blogiausias kokį tik galima sutikti.

Atrišu diržus ir pakylu iš sėdynės. Mašina artėja prie žemės. Perkeliu vieną koją per briauną ir pažiūriu vidun mašinos. Giliai kėbėjo pilni kulkosvaidžio diržai šovinių. Atėjo man išganinga mintis.

— Viens, du, trys! Ir aš šoku žemyn iš mašinos, o „Fokeris“ atsitrenkia į kupstą ir apvirtęs įgarna į granatos įmuštą duobę.

Nukritau gerai. Kaip tik į duobę. Dabar esu apsaugotas nuo kulku. Priglaudžiu veidą prie žemės ir klausau. Aplinkui velniškai spragina ir tratina. Priešas dabar, matyt, nukreipė ugnį į mano lėktuvą. Tuoj išgirdau, kaip dungstelėjo kulkos į „Fokerio“ šonus ir kaip lūžo jo dalys.

Jie patys sudaužys lėktuvą, nereikės nė man jo naikinti.

Nuo pietų iki vakaro išgulėjau toj duobėj. Aplinkui mane šokinėjo kulkos. Švilpė pralėkdami šrapneliai. Ir buvo girdėti čia vienoj, čia kitoj pusėj sužeistųjų riksmi.

Peršautas petys pablogėjo. Dešinioji ranka baisiausiai sutino, nepaprasti skausmai mane varstė ir norėjau lįsti iš duobės ir kur nors šliaužti, kad tik baigtųsi visos kančios.

Sutemo ir užėjo naktis. Šaudymas sustojo. Baisiausiai ištroškau. Dabar jau rengiausi šliaužti pas savus. Pirmiausia perėjau iš savo priedangos į duobę pas „Fokerį“. Ko nesurikau jį pamatęs. Tai nebuvo „Fokeris“, koks jis nukrito, bet tik didžiulė lūzgalių krūva. Apžiūrėjau motorą, pusiau įlindusį į žemę. Visa apačia buvo trūkus, švaistuokliai išlindę ir sulūžę. Išėmiau kulkosvaidžių šovinių juostas. Norėjau dar ir kulkosvaidį nuimti. Staiga išgirdau kažką šliaužiant.

Zaibo greitumu prisiglaudžiau prie „Fokerio“ ir pagriebiau į ranką revolverį. Per duobės kraštą pasirodė kareivio galva. Ir jis prašneko:

— Tamsta, lakūne, gyvas?

Tai buvo savas. Kareivis iš apkasų linijos.

Laimingai su juo perėjau dalį fronto ir pasiekiau apkasus, o iš čia su sutvarstyta ir aprišta žaizda į netoliese esantį mūsų aerodromą.

Iš keturių išlėkusių lakūnų „pamedžioti“ aerostatų grįžau tik aš vienas. Visi kiti paguldė galvas už tėvynę.

S. N. E l m a.

Kas tai yra pliomba? Mažas švino gabalėlis. Mažos vertės ir mažai kam reikalingas. Radęs jį žmogus nė į rankas neima. Tik vaikai retkarčiais nešiojasi tokius mažus švino gabalėlius, savo pilnose šiukšlių kišenėse, ir žaidžia jais. Bet kartais gyvenime kai kuriais atsitikimais šis mažas švino gabalėlis nepaprastos svarbos turi. Ypač, jei jisai raiščiu perrištas, bliombotuvu suspaustas ir pridėtas prie kokio nors sandėlio durų. Tokiu atveju tą mažą švino gabalėlį visi labai gerbia, o kartais net sargybinius prie jo stato.

Su tokiu švino gabalėliu — pliomba buvo gerai susipažinęs ir mūsų kuopos eil. Butkus. Jis, kaip senos tarnybos kareivis, dažnai eidavo į sargybą. Visuomet jam tekdavo saugoti bent dvi — tris užpliombuotas pulko sandėlio duris. Kaba ant virvelės paverti po durų užraktais trys maži švino gabalėliai, o Butkus saugo juos, geriau, kaip savo akis... Ateina iš ryto su vedėju, sandėlių užvaizda ir tikrina prie nosies prisikišęs, ar pliomba tvarkoje. Tik įsitikinęs, kad ji neliesta, atidaro sandėlio duris. Butkui iš karto ant širdies lengviau pasidaro. Nėra pliombų — ir jis lengviau atsikvėpti gali. Nereikia taip stropiai sandėlio saugoti. Žino jis, kad, jei sandėliuose kas ir pražūtų — atsakingas yra tas, kas pliombas nuplėšė ir sandėlius atidarė.

Bet būna kartais atsitikimų, kad pliomba pati nutrūksta. Čia tai ir glūdi visas prakeikimas! Ypač sargybiniui. Įrodyk paskui, jei gudrus, kad pliomba pati nutrūko. Žodžiais nieks nepatikės! Visi bus įsitikinę, kad pliombą sargybinis nuplėšė ir, kokiu nors kriukeliu užraktą atidaręs, sandėlį išvogė.

Toks nelemtas atsitikimas kartą įvyko ir su eil. Butkum. Stovėjo

jis sargybiniu prie sandėlių naktį. Naktis buvo baidi ir tamsi ir vėjuota su lietumi. Sakė, kad tą naktį audra kažkur pasaulyje ne tik miestus, kaimus ir miškus išgriovusi, bet net vieno ežero vandenį iš krantų išpūtusi. Taigi, šią baidią naktį, stovėjo jis užvėjoje, prie sandėlio sienos prisiglaudęs ir neramiai laukė pamainos ateinant. Laikas neapsakomai pamažu slinko. Jis niekaip negalėjo pamainos sulaukti. Pagaliau, jam vietoje bestovint, kojos tirpti pradėjo. Kad jas išjudintų, jis pradėjo vietoj žengti ir nejučiomis eiti sandėlio pasieniu. Bet priėjęs prie vienu sandėlio durų, išsižiojo iš išgąščio: prie jų kadarojo tik viena pakabinamoji spyna, o pliombos nebuvo. Net karšta Butkui pasidarė! Akimirka užmiršo jis viską pasaulyje. Net blogą orą. Laimė pas jį, kaip pas rūkantį, degtukų buvo. Jų pagalba, keliais žeme eidamas, šiaip taip sugraibė — surado netrūkusią pliombą.

— Kaip ji galėjo nutrūkti? — klausė pats savęs Butkus. — Juk aš jos nenutraukiau. Prie sandėlio, esu tikras, niekas nebuvo priėjęs. Kaip gi visa tai galėjo atsitikti? — miklino jis savo protą ir drebančiais pirštais čiupinėjo mažą švino gabalėlį...

Staiga jo protą nušvietė išganinga mintis. Jis net nusišypsojo, savo smegenyse ją nučiupęs.

— Tikrai, — prašnabždėjo vienas sau: — Kam aš bereikalingai suku sau galvą?!...

Vistiek neišaiškinsiu, kaip pliomba nutrūko. Todėl verčiau reikia pagalvoti, kaip iš bėdos išsisukti?!...

Ir tikrai, jei jis neprašalins šios nelaimės, blogai bus! Kai sužinos tik apie šį įvykį budintis pulke karininkas, Butkus bus suareštotas... Pakils pulke triukšmas. Visa

tai pasieks dalies vadą. Bus skubiai paskirta komisija sandėliui patikrinti, o ji pradės tardyti ir tardys be galo, kadangi sąžinė neleis jam neteisingai prisipažinti, kad jis pliombą nutraukė.

Taip Butkus galvojo, o rankos jo visai jau kitą darbą dirbo. Suko kelių siūlų ilgoką raiščtelį. Paskui gražiai privijo jį prie pliombos trumpojo nutrūkusio galo. Dabar Butkus, pasistatęs šautuvą prie sandėlio durų, abiem rankom apnėrė ilgąjį pliombos raiščio galą apie užraktą. Atlikęs šį darbą, pasiklausė: — nieko negirdėti! Apsidairė — nieko nematyti. Atsiduso ir, skubėdamas toliau darbavosi: prisuko naujo raiščio galą, pervertą pro užraktą, prie seno, esančio prie pliombos. Nors galas raiščio prie pliombos storesnis gavosi, bet dėl šio menkniekio Butkus nenusiminė. Paseilino jį ir išlygindamas milinėš skvernu atidžiai ištrynė.

Dabar jau viskas buvo tvarkoje. Ir kaip tik laiku. Vos spėjo Butkus šautuvą į rankas paimti, išgirdo, kad atšliapsi per šlapią žemę pamaina. Jis žengė kelis žingsnius pirmyn, tarsi pamainą sutikdamas, ir stoji prie kitų sandėlio durų. Nejauku jam darėsi, bet vistik buvo patenkintas savo sumanumu.

Pradėjo lyti. Nuo užėjusio dėbesio dar tamsiau pasidarė. Naujas sargybinis, eilinis Svečiulis, lietui lyjant, paskubomis mažai į pliombas išžiūrėdamas, Butkų pakeitė. Kai Butkus išėmė šovinius ir atsi-stoji pamainos kairiajame sparne — visai jam lengva ant širdies buvo. Nelaimės ir nemalonumų, rodos, jau laimingai jis yra išvengęs.

Grižę iš postų sargybiniai nusi-vilko įmirkusias nuo lietaus milines ir sudžiovė prie pečiaus. Kai kurie užsirūkė ir sugulo ant naru pasilsėti. Butkus rūkė ypatingai ilgai, kiekvieną dūmą giliai užsi-traukdamas. Kiti jo pamainos sargybiniai seniai jau knarkė ant naru išsimėtę, o jis, iki kartumo prisirūkęs, nors ir gulėjo nejudėdamas, bet užmigti negalėjo. Jam nedavė ramybės ištikęs jį poste nuotykis su pliomba. Visą laiką stovėjo jam prieš akis klausimas:

— Kas bus toliau? Argi viskas laimingai praeis?

Nors ir labai drumstė jam ramybę šitie klausimai, bet vistik, pagaliau, nuovargio įveiktas, jis užmigo. Atsibudo tik sargybos viršininko keliamas, kai sekanti pamaina į vietas buvo išvesta. Vos tik Butkus akis praplėšė, jo galvą persmeigė mintis:

— Kas dabar bus? Ar pasikeis Svečiulis?

Iš nerimo susisuko storą bankrutę ir rūkydamas iš sargybinės išėjo. Žiūri — išsiblaivę. Dangus giedras. Žvaigždės, nepaprastai skaisčiai žibėdamos, mirksi, šypsoi...

— Tik ne man, — atsidūsta Butkus.

Jo šelmiškas darbas ir draugo, sargybinio Svečiulio, apgavimas nedavė ramybės.

Štai jam susikrimtus begalvojančiam, atbėgo nuo vedėjo vienas sargybinis ir pranešė sargybos viršininkui:

— Prie sandėlio viena pliomba netvarkoj. Matyt, buvo nutraukta ir dabar siūlais prie užrakto prinarpliota...

Sargybos viršininkas pakilo iš vietos ir, nė žodžio neprataręs, paskambino budinčiam karininkui. Paskui tik atbėgusio sargybinio paklausė:

— Ar daugiau nieko įtartino nėra?

— Nieko, — pečius traukydamas atsakė pranešėjas. Sargybos viršininkas nusisuko nuo jo ir pradėjo žiūrėti į aikštę. Jis laukė budinčio karininko.

Esantieji sargybos būste sargybiniai tarp savęs kalbėti pradėjo:

— Aš netikiu, — atsiliepė vienas iš jų: — kad Svečiulis būtų pliombą nutraukęs ir į sandėlį ejęs.

— Tai ką? Manai pliomba pati nutrūko? — tuoj atkirto jam kitas.

Butkus tylėjo. Atsisėdo ant kėdės prie pečiaus ir, panėręs galvą, išžiūrėjo į atbėgusio sargybinio kairios kojos batą...

Prasivėrė durys ir įėjo budintis dalyje karininkas. Sargybos viršininkas pradėjo raportuoti. Sargybiniai atsistojo. Karininkas, priėmęs raportą, paklausė:

— Kas stovi poste prie sandėlių?

— Eilinis Svečiulis, tamsta, kapitone! — atrėžė sargybos viršininkas.

— Kas jis per kareivis. Kas jį gerai pažįsta? — vėl klausė budintis karininkas, žvelgdamas į visus sargybinius, esančius sargybinėje.

— Aš! — atsiliepė sargybinis, netikis, kad Svečiulis pliombą nutraukė. — Mes iš vieno kaimo. Ir kuopoje nuo naujokystės visą laiką kartu esame. Kiek aš suprantu, kareivis jis bene iš visos kuopos yra geriausias. Svečiulis, kaipo

žmogus ir draugas, tikrai, — geresnio nereikia! Visuomet jis mandagus, užjaučias ir sąžiningas. Aš, tamsta, kapitone, jokių būdu negaliu įsivaizduoti, kad jis pliombą būtų nuplėšęs ir kokias nors kombinacijas sugalvojęs...

— Nueisim į vietą — pamatysim, — vienas sau padarė išvadą budintis karininkas, ir jau toliau įsakomu tonu pratarė:

— Tamsta, sargybos viršininke mane lydėsi.

Sargybos viršininkas, palikęs savo vietoje vieną iš sumanesnių sargybinių ir, sučiupęs šautuvą, išėjo su budinčiu karininku. Atnešęs pranešimą sargybinis nubėgo pirmas pas vedėją.

Likusiems sargybinėje nuo įvykio visi miegai išlakstė. Visi jie sėdėjo ratu apie stalą. Du iš jų išpiaustytoje stalo šachmatų lentoje šaškėmis lošti pradėjo. Kiti, kalbėdamiesi apie įvykį, apspitę juos

— Kapitone, aš esu kaltas...

sekė. Kaip pradingo iš sargybinės eilinis Butkus, nieks nepastebėjo. O Butkus, nerimo kankinamas, kaip tik išėjo budintis karininkas su sargybos viršininku, nematant kitiems, iš sargybinės pro duris išsėlino, ir nusekė prie sandėlių. Čia jau paskubomis buvo kvočiamas eilinis Svečiulis.

— Kas nuplėšė pliombą? — klausė jo budintis karininkas.

— Nežinau, — drąsiai be susijaudinimo rėžė Svečiulis.

— Tad paaiškink man tamsta, kaip čia visa tai galėjo įvykti, jei pats pliombos nenutraukei.

— Irgi nieko tikro negaliu pasakyti. Kai atėjau į pamainą vietos priimti, buvo labai tamsu. Lietus lijo. Bet aš, rodos, sandėlį priėmiau tvarkoje... Tik kai nustojo lyti ir šviesiau pasidarė, atidžiai peržiūrėdamas užraktus, pamaciau, kad ši pliomba anksčiau jau buvo nutraukta ir virvelė nutrau-

kimo vietoj privyta. Čia nesiginu — aš kaltas. Naktį per lietu vietą priimdamas neapžiūrėjau...

Budintis karininkas klausė, bet netikėjo Svečiuliu. Todėl, nebaisus pastarajam aiškintis, pats atidžiai apžiūrėjo sandėlio duris ir jų užraktą. Įsitikinęs, kad užraktas tvarkoje, žiūrėdamas į vedėją, įsakė:

— Prie sandėlio pastatyti naujos pamainos sargybinių! — ir, atsikęs į sargybos viršininką, pridūrė:

— Svečiulį aš areštuoju, o tamsta nusiūsi jį daboklėn.

— Tamsta, kapitone! — atsiliepė Svečiulis, — prašau mane poste palikti, kol ateis sandėlių prižiūrėtojas ir patikrins sandėlius. Aš nenoriu, kad kas nors iš kitų sargybinių nemalonumų turėtų. Aš nors ir nekaltas esu, bet jei mane kaltą rasite, už viską atsakysiu...

— Gerai. Gali kol kas poste likti, bet tik prie durų su nuplėšta pliomba. Kitas apsaugos naujas sargybinis.

Ir vis dar su nepasitikėjimu pažiūrėjęs į Svečiulį, budintis karininkas pradėjo eiti. Vos kelis žingsnius žengus, prieš jį atsirado Butkus.

— Kapitone!... — pradėjo jis, — dovanok. Aš esu kaltas. Man bestovint poste kaž koku būdu pliomba nutrūko. Aš iš išgąščio, norėdamas nemalonumų išvengti, siūlais sudūriau nutrūkusį pliombos raikštelį, ir šiaip taip pliombą atgal prie užrakto pritvirtinau... Kaltas — prisipažįstu!..

— Niekše, baily... kitą įklampint norėjai?! — košė pro dantis karininkas.

— Taip, aš niekšas... — sielojos Butkus, — Bet dėl to aš visą laiką nerimau. Sargybinėje užmigti negalėjau. Vis apie savo blogą pasiėgimą galvojau. Nerimo vedamas ir čia atėjau... O kai nugirdau dabar, kad Svečiulis be murmėjimų apsiima nukentėti, kad tik kitų sargybinių neįklampintų — sąžinė mano prabilo ir aš negaliu jau toliau savo blogą darbą slėpti.

Pasikeitė aplinkybės. Į postą buvo pastatytas naujas sargybinis. Butkus suareštuotas. Svečiulis, kaip visuomet, tvarkingai į sargybinę sugrįžo.

Greit apie šį įvykį buvo pranešta dalies vadui ir iššauktas sandėlių prižiūrėtojas. Dalies vado įsakymu buvo sudaryta komisija sandėliui su nuplėšta pliomba patikrinti. Tik prašvitus komisija ėmėsi darbo. Smulkiai viską patikrino.

Rado tvarkoje. Sustatė tinkamą aktą ir nusiuntė dalies vadui. Sandėlių prižiūrėtojas naujai sandėlio duris užpliombavo.

Dalies budėtojas dėl šio įvykio kvotą pravedė. Prie jos pridėjo akto nuorašą. Ir, savo nuomonę reikšdamas, nuo savęs parašė ilgą raportą, ant kurio buvo uždėta tokia rezoliucija:

— Eilinių Svečiulį už sąžiningumą pakeliu į grandinio laipsnį. Eilinių Butkų už žeminantį kario vardą pasielgimą — baudžiu 12 parų daboklės.

Visa tai buvo pravesta dalies įsakymu.

Kai sugrįžo eilinis Svečiulis iš sargybos — visa kuopa jį pasveikino.

— Kažin ką būtų gavęs eil. Butkus? — spėliojo kareiviai, — jeigu jis apie įvykį, atėjus pamainai, būtų pranešęs ir su Svečiuliu nepasikeitęs.

— Sunku pasakyti, — tvirtino dauguma: — Bet daboklės tai jau tikrai nebūtų gavęs!..

Jurgis Daina.

Ką gali padaryti drąsa.

Pabaigęs aiškinti apie drąsą kovos lauke ir laimėjimus, būrininkas papasakojo vieną atsitikimą iš nepriklausomybės karų, kurį teko jam pačiam pergyventi.

Tuomet aš tarnavau vienam atsk. batalione, kuris buvo fronte prieš bermontininkus. Tie nauji lietuvių priešai, gerai apsiginklavę, buvo susisukę sau lizdus Žemaitijoje.

Mūsų atskiras batalionas buvo išskirstytas būriais po kaimus. Buvo taip išskirstytas, kad jis, lyg kokia grandinė, aprietė Radviliškį iš vienos pusės.

Buvo šalta rudens diena. Purkštė smulkus, įkyrus lietūs. Neseniai mes buvome gavę naujus paltus ir dabar juo apsivilkęs jaučiausi kuo geriausiai. Sėdėjau po medžiu ir visą laiką dairiausi aplinkui.

Man buvo nešalta, nes buvau geras kariškus pusryčius pavalgęs, šiltai apsitašęs ir viskuo patenkintas.

Staigą mano klausą užgavo kažkoks tolimas bildesys. Truputį įsiklausęs supratau, kad kažkas šoniniu keleliu važiavo Radviliškio link. Tuojau išitraukiau abi prie

Ant brezentinių apsiaustų buvo užjuosti diržai, o prie jų juodavo revolverių kabūrai. Vokietukai buvo gerai apsiginklavę ir man užėjo didžiausias noras juos paimti nelaisvėn. Tiesa, aš galėjau jų visai neužkabinti ir praleisti be jokių mums nuostolių į Radviliškį, bet aš taip nepadariau.

Nutaikiau šautuvą į vėžėją ir vos vežimas kiek priartėjo, surikau:

— Halt!... Stok!...

Vienas vokiečys, beveik nepakeldamās karabino prie peties, spustelėjo gaiduką ir viena kulka, zvimbdama, pralėkė pro mane.

Aš tada iššoviau ir mačiau, kaip vėžėjas nugriuvo po arklio kojomis.

Kažkokios aklos jėgos pakurstytas aš pagriebiau granatą ir iššokau ant kelio.

Pasiruošęs mesti granatą, surikau.

— Rankas aukštyn!... Hände hoch!...

Mano triukas, kuris man galėjo kainuoti gyvybę, pavyko. Juodu pakėlė rankas. Prišokau prie vežimo ir sulaikiau besirengiančius bėgti arklius. Paskui nuginklavau vokiečius ir pažiūrėjau, kas buvo vežime po pilku brezentu.

Čia gulėjo keturi žvilgantį lengvieji kulkosvaidžiai.

Nepalikdamas sargybos, aš nuvedžiau vežimą su brangiu grobiu į šalį ir pririšau abu vokiečius prie medžio. Kai atėjo sargybos pamaina, parsivarėme belaisvius su karo grobiu.

Vėliau per Radviliškio puolimą tie kulkosvaidžiai buvo sėkmingai panaudoti prieš bermontininkus.

Matot, vyrai, — baigė pasakojimą būrininkas, — ką galima drąsumu padaryti. Juo didesnę drąsumą tu parodysi, tuo labiau priešą nugalėsi.

S. K. Arvydas.

Pirmųjų kautynių (partizanai).

Didžiosios kautynės su bermontininkais dar nebuvo prasidėjusios. Viena, kad mes dar nebuvo apsibrėbę su bolševikais ir neturėjome didesnių atliekamų jėgų. Bet susidūrimai su vokiečiais būdavo labai dažnai. Jie klajodavo po kaimus pasiplėšikauti ir daug kartų puldavo mūsų sargybas. Teke visą laiką budėti ginklu rankoje.

Vieną dieną aš buvau paskirtas sargybon ant vieno kelio Radviliškio link.

savęs turėtas granatas ir paguldžiau užtaisytą šautuvą. Atsegiau šovinykus, kad būtų patogiau imti šovinius. Pats atsiguliau prie pat kelio krūmuose taip, kad aš viską galėjau matyti, o manęs niekas.

Vežimas greit artėjo ir aš įsiklausiau, kai jis įsuko į didesnę kelią, kad tai buvo kariško tipo gurguolių vežimas. Priešais sėdėjo trys vokiečiai apsiautę brezentiniais apsiaustais. Vienas iš jų valdė arklius, o kitiems ant kelių gulėjo karabinai.

Į darbą broliai.

Baigęs atostogas, ir mokyklų jaunuomenė, palikusi, anot dainos žodžių, „tėvelio dvarelį“, grįžta į senąjį prieglobstį. Pirmoji diena... Mokyklos skardinis stogas žėri, it perlas, nuo krintančių į jį skaisčios saulutės spindulių. Po mokyklos kiemą išsiblaškę būreliai mokinių. Visur linksma, visur gyva: čia Jurgis spaudžia ką tik atvykusio draugo ranką ir beria eilę klausimų, į kuriuos šis nė atsakyti nespėja, kitam būrely mūsų „būrininkas“ net supykęs įrodinėja netikinčiam draugui, kad jis laukinę antį vasarą nudėjo, kitam gale kiemo keletas „Nagrodskių“ mėgina pritaikinti bosus per vasarą išmoktai kariškai dainelei, kurią traukia būrininko padėjėjas.

— Instruktorius! — kažkas sušuko.

Bematant išsiskirstę būreliai susilieja į vieną moksleivių krūvą, kuri nekantriai laukia pasirodant mylimojo kapitono.

— Vyr! Ar mes bobos! — šūktelėjo būrininkas: — priimkim vadą gražia rikiuote, parodykim, kad ir pas mamą neužmiršom karo mokslo!

Kitą kartą kartot nereikėjo. Per visą seminarijos kiemą nusitęsė gražiai išsirikiavusių mokinių eilė.

— Sveiki, vyrai!

— Sveiks, tamsta! — nuaidėjo toli už seminarijos tvoros.

— Na, šelmiai, — pratarė kapitonas: — matyt, jūs būsite puikūs kariai!

Džiaugiasi kapitonas ir atsidžiaugti negali.

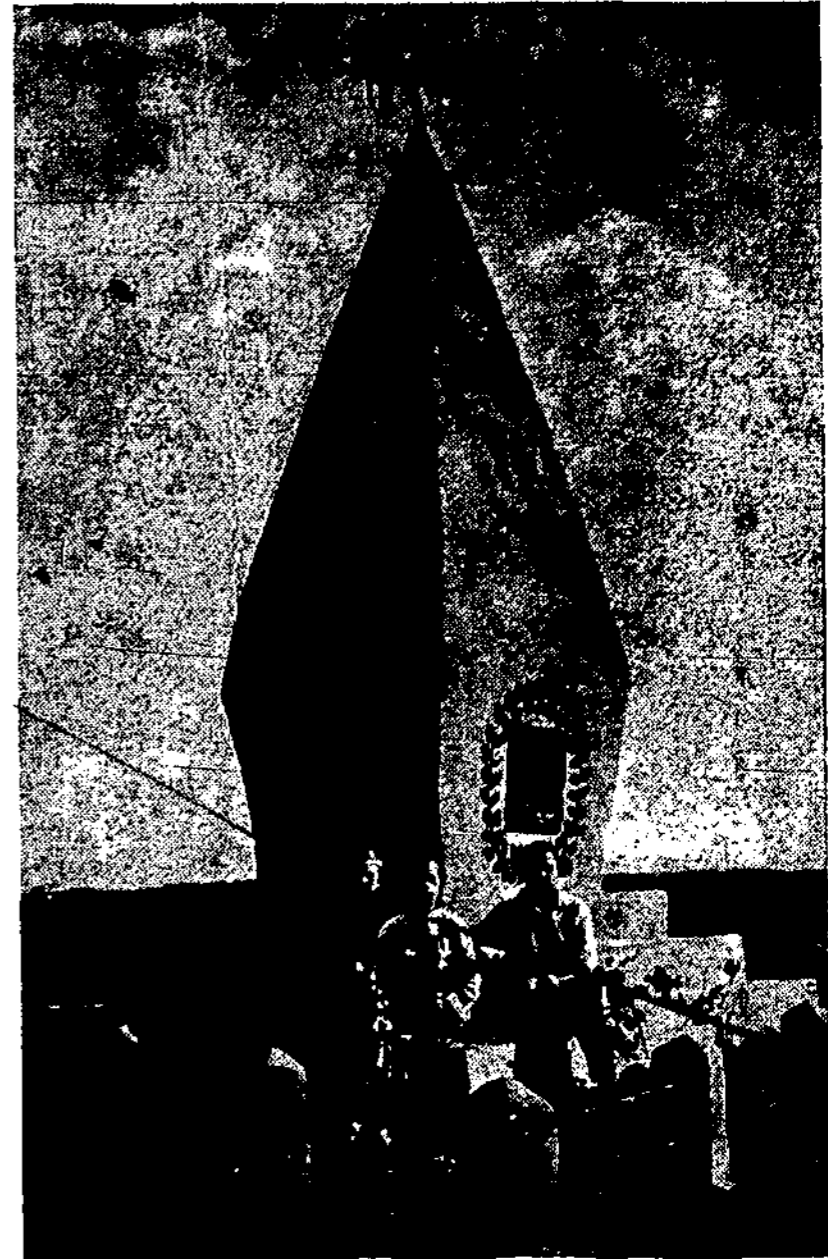
Vagčiomis žvilgteriu į mūsų būrininką — tam net akys žiba.

— Laisvai ir prie manęs, — pagaliau ištarė kapitonas tuos du tokius laukiamus žodžius.

— Ponas kapitone, išpūdžių! — riktelėjo vienas iš būrio, ir visas būrys jam pritarė.

— Taigi, vyrai, išpūdžių, — nuramino kapitonas: — man irgi labai įdomu žinot, kaip jums sekėsi atostogaut ir ką nuveikėt. Tikiuos nepamiršot tų uždavinių, kuriuos prieš išvažiuodami buvot užsibrėžę.

— Puiku, kapitone! — pradėjo būrininkas, — kad dirbom, tai dirbom, net prakaitas į šalis tyško. Na, kad ir tie vakarai, kuriuos mano, Jurgio gal dar ir Jono inicia-

Trys jaunuoliai pastatė paminklą. 38 „Kario“ nr. rašėm, kaip trys jaunuoliai savo iniciatyva ir lėšomis pastatė Vytauto D. paminklą. Čia to paminklo vaizdas ir statytojai: Kostas Saladžius, Pranas Sabulionis ir St. Gučius.

„Trimito“ kl.

tyva šauliai surengė. Mes padėjom jiems vakarus rengti, na, o jie mus, kad jau „išmuštrino“ rikiuotėj ir šaudyme, tai va, kapitone, jeigu netiki, duok šautuvą ir šita musė kuri tupi ant sienos, tuojau neteks savo kairiosios akies!

Visi juokias, ir kapitonas patenkintas.

Čia vėl kitas giriasi daug prenumeratos surinkęs „Kariui“, „Trimitui“, ar dar kokį kultūrinį darbą dirbęs.

— Taigi, vyrai! — išsipasakojus mums savo darbus, prabilo kapitonas: — aš jums labai patenkintas ir linkiu ateity parodyt dar daugiau pasiryžimo tiems darbams. Darbas, vyrai, kiekvienam žmogui, o ypač mums, lietuviams, yra labai reikalingas. Mūsų tauta ir teritorija yra nedidelės, bet per darbą ir pasiryžimą mes iškilsim į pirmaeilį kultūrinių tautų tarpą. Tik darbas, pasiryžimas ir tėvynės meilė duos pasauliui pažinti lietu-

Iš skautų gyvenimo Palangos stovykloje. Skautai išsirikiavę vėliavos pakėlimui. Vėliavą iškilmingai pagerbdavo du kartu per dieną: rytą ir vakarą. Foto A. Gulbinsko.

vi, kaip žmogų, kurs savo siekimų niekad neišsizada. Koks tas siekimas, — jūs puikiai žinot, tai iškelt vėliavą senelio Gedimino

pilies bokšte! Taigi, į darbą, broliai! — baigė kapitonas.
— Tyliai išklausėme šiuos žodžius ir, pažvelgus į mokinių vei-

dus, kuriuose ryškiai atsispindėjo pasiryžimas ir drąsa, buvo aiškiai matyti, kad ta šėkla duos gražių vaisių.
R. iš M.

Latvijos ugniagesių s-gos dešimtmečio iškilmėse

(Mūsų kariuomenės delegatų išpūdžiai).

1921.V.27—29 d. Rygos mieste susirinko Latvijos ugniagesių atstovai, kurie įsteigė Latvijos ugniagesių sąjungą. Per 10 metų sąjungą daug padėjo savo krašto ugniagesiams, sustiprino, sucementavo jų eiles, sujungė visas organizacijas į galingą ir vieningą ugniagesių šeimą.

Š. mėn. 12—14 d. latviai paminėjo sąjungos įsteigimo dešimtmetį. Ta proga Latvijos Prezidentas ir ugniagesių garbės globėjas patvirtino jubiliejinį medalį. Latviai pasikvietė į savo iškilmes daug svečių. Gavo pakvietimus ir mūsų kariuomenės bei šaulių ugniagesiai. Nuo kariuomenės ugniagesių buvo komandiruoti inspektorius mjr. Ružancovas su Šančių brandmajoru mjr. Baltrimu, šaulius atstovavo jų brandinspektorius mjr. Karaša. Be to, iš Lietuvos buvo nuvykę mūsų sąjungos pirmininkas inž. Skardinskas su 9 sąjungos tarybos bei valdybos atstovais, ir v. r. m. referentas Siemaška.

IX.11 d. mūsų delegatai neoficiališkai susipažino su Rygos savivaldybės komandos I ir IV skyriais, o taip pat su savanorių 1865 m. komanda. Pažymėtina mašinų galingumas ir ugniagesių, tiek vadovų, tiek eilinių gyva dvasia, nenuilstama energija. Jie nepasitenkina paprastu gaisrų gesinimu bei kitomis pareigomis. Bemaž kiekvienas jų yra išradėjas, konstruktorius, žmogus, davęs ką nors naujo savo komandai. Mūsų laik. sostinės ugniagesiai galėtų pasimokyti Rygoj. Pavyzdys puikus...

Kitą dieną, IX.12 d., visi delegatai susirinko „Ressource“ kluube. Pasirodo, kad be Lietuvos atvyko dar Estijos, Suomijos, Belgijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos ugniagesių atstovai. Prancūzijos, Vengrijos ir Jugoslavijos ugn. organizacijos atsiuntė pasveikinimus. Po pusryčių svečiai su šeiminingais nuvyko į brolių kapus. Čia buvo uždėti vainikai prie paminklo žuvusiems už Latviją kariams ir a. a. Latvijos ugn. s-gos pirmininko A. Erglio. Brolių kapai savo paprastumu ir erdvumu paliko didelio išpūdžio svečiams. Prie kapų buvo susirinkę visų Rygos komandų vėliavininkai su vėliavomis.

Po to, Vašingtono aikštėje, buvo organizuotas „gaisras“. Pats Rygos brandmajoras ats. kpt. Kiesneris paspaudė signalą, o paskui telefonu pranešė apie prasidėjusį „didelį gaisrą“. Žaibo greitumu atlėkė IV skyrius, o po jo pasipylė rezervai iš visų pusių. Ryga turi puikias elektros kopėčias. Jomis galima pasiekti net 8—9 aukštą.

IX.13 d. Juodgalvių rūmuose įvyko iškilmingas aktas. Svečiai sveikino latvių sąjungą, įteikė dovanas ir adresus. Orkestras griežė visų 7 valstybių himnus. Belgams labai patiko mūsų himno melodija. Mūsų kariuom. delegacija įteikė Latvijos sąjungos prezidentui G. Rudzitui, vicepirmininkui J. Krastiniui ir gen. sekretoriui A. Krieviniui Lietuvos Nepriklausomybės medalius ir adresą. Mūsų civilė delegacija apdovanojo „Artimui pagalbon“ garbės ženklais kelis veikėjus. 13 val. esplanadoje buvo ugniagesių paradas. Erdvioj aikštėj išsirikiavo arti 3000 Rygos ir kitų miestų bei miestelių ugniagesių su vėliavomis ir orkestrais. Dalys stovėjo vyresniškumo tvarka. Ugniagesiai praėjo gražiai. Tikra kariuomenė! Paskui drožė „artilėrija“: sunkūs ir lengvieji automobiliai su siurbliais, kopėčiomis ir t. t. Paradui pasibaigus, buvo suruošta eisena į Dauguvos pakrantę. Priešaky ėjo svečiai, paskui latvių komandos ir automobiliai. Prie Dauguvos buvo parodytas mašinų galingumas. Be automobilių ir kilnojamų motorų, buvo pasirodęs ir Rygos uosto ugniagesių garlaivis (labai galingas), o taip pat geležinkelių special. garvežiai su platformomis. Susirinko savivaldybės, savanorių, geležinkelių ir fabriku ugniagesiai. Tetrūko karių ir šaulių (aizsargų) ugniagesių. Jų latviai tuo tarpu neturi. Vien tik arsenale yra puskarininkis — „ugundzeseju parzinis“, kuris turi savo priežiūroje gaisro gesinimo įrankius.

Vakare buvo didelis bankietas D. Gildijos rūmuose. Susirinko daug moterų ir vyrų. Latvių moterys labai aktyviai prisideda prie ugniagesybos, yra atskiri būreliai rėmėjų ir globėjų. Jų pareigos surasti lėšų vyrų varomajam darbui. Latvės džiaugėsi, kad mūsų šaulių ugniagesių komandose šaulės gali būti ugniagesiais — rikiomis.

Pagaliau, paskutinę dieną, IX.14 d., didelė latvių ir svečių šeima išvyko garlaiviu į Rygos pajūrį. Čia susipažinome su pajūrių ugniagesiais, apžiūrėjome jų mašinas, dalyvavome prati-

muose. Vėliau, pajūrio restorane, buvo suruoštos kuklios vaišės.

Per dešimtį metų latviai daug padarė. Darbas ugniagesių eilėse pas latvius laikomas svarbiu tautišku darbu. Prie to darbo prisideda geriausios krašto pajėgos. Iškilmėse dalyvavo visi Latvijos sūnūs: nuo ministerių iki paprastų ūkininkų bei darbininkų. Buvo ir didelis mūsų tautos prietelius seimo narys p. Milbergas, kuriam pavyko pereitų metų pabaigoje praveisti per seimą įstatymą kovai su gaisrais (idėtas „Liet. Gaisrininko“ š. m. 8 nr.).

Broliai latviai rodo mums pavyzdį, kaip reikia organizuoti darbą. Daug iš jų patyrimo pasimokėme. Visiems tariame širdingai ačiū!
Dalyvis.

Utena.

Prasidėjus naujiems mokslo metams, kartu prasidėjo ir kariško paruošimo pamokos. Vėl su naujais pasiryžimais stojame prie savo užsibrėžto tikslo.

Mes, uteniškiai moksleiviai, tą labai suprantam ir į kariško paruošimo pamokas žiūrime labai rimtai.

Dabar tuojaus pradėsime mokytis šaudyti. Visi esame tuo labai susirūpinę. Laukiame, kada galėsime kiekvienas išmėginti savo taiklumą.

Dabar gimnazijos aikštėje vėl galima išgirsti dainuojant linksmas kariškas dainas.
Moksleivis.

Lenkijos gimnazistų manevrai.

Varšuvoj neseniai buvo atlikti lenkų mokyklinio jaunimo manevrai tikslu sustiprinti teorinį kariško parengimo kursą, išeitą žiemą aukštesniose ir vidurinėse mokyklose. Manevruose buvo įvykdyti visi pagrindiniai kariško puolimo ir gynimosi būdai.

Pabaltijo valstybių kariuomenių tankai.

Neturėdamos savo šalyse tankų dirbtuvių, visos Pabaltijo valstybės perka juos užsieny.

Estija turi 10 lengvųjų ir 6 sunkiuosius tankus. Pirmieji priklauso prie lengvųjų tipo Reno, įgyti Prancūzijoje, o kiti — angliški — „Marci V“ buvo atsiūsta iš Anglijos baltųjų rusų Judeničio armijai.

Latvija, baigusi karą dėl nepriklausomybės, sudarė savo pirmąją tankų dalį iš 10 anglišku sunkiuoju tanku „Marci V“, o vėliau, 1925 m., pirkto dar 18 lengvųjų tankų Reno, Prancūzijoje. Dabartiniu metu Latvijos kariuomenėje yra vienas šešių kuopų sunkiuoju tankų batalionas ir vienas — lengvųjų. Nuo 1925 m. numatyta aprūpinti kariuomenę naujausių tankų rūšimis. Tarp kitko, buvo nupirkta Anglijoje keli vidutiniai tankai „Marci B“.

Suomija po pasaulinio karo įgijo pradžioje 15 prancūziškų tankų Reno, kurių skaičius vienu metu bėgy buvo padidintas iki 32. Dabar suomių kariuomenėje yra vienas iš dviejų kuopų susidedas tankų batalionas.
C.

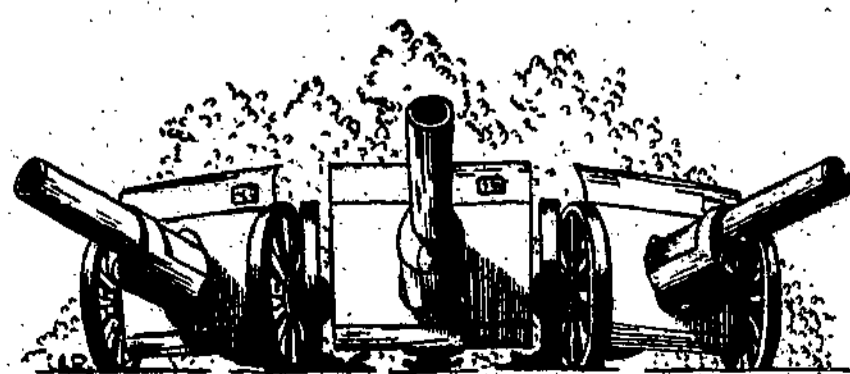
Prancūzų priešaviacinio apsigynimo tvarkymas.

Prancūzų prezidentas išleido nurodymą, kuriuo nustatoma šie Prancūzijos priešaviacinio apsigynimo principai:

1) steigiama speciali „krašto priešaviacinio apsigynimo generalinio inspektoriaus“ vieta. Inspektoriaus uždavinys taikos metu derinti visus priešaviacinio apsigynimo pasirengimus bei priemones.

2) Taikos metu generalinis inspektorius studijuoja krašto priešaviacinio apsigynimo parengimą. Jis pranešinėja vyriausybei apie visas priešaviacinio apsigynimo priemones; paskirsto tarp atskirų ministerijų konkrečių uždavinių vykdymą; jo žinioje yra visos krašto priešaviacinio apsigynimo priemonės.

3) Atskiros ministerijos pranešinėja generaliniam inspektoriui apie jų duotus įsakymus ir nuveiktus darbus.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Raitų sportas. Rugsėjo 13 d. pulkas surengė šeimyniškus konkursus, kuriuos sudarė keturi jojimai, kirtimas-dūrimas taininių ir džigitavimas.

1. **Kareivių jojimas.** Dalyvių 16 eilinių ir grandinių. Jiems reikėjo nugalėti 9 kliūtis: 0.80 — 1.05 mtr. aukščio ir iki 1.5 mtr. pločio. Pirmą prizą laimėjo gr. Tamulaitis, antrą — gr. Pranaitis ir trečią ulonas Karnila.

2. **Puskarininkų jojimas.** Dalyvių 22, arklių 26. Kliūčių 9, aukščio 1 — 1.10 mtr. Pirmą prizą laimėjo vyr. pusk. Veto, viet. veislės arkliu „Frontas“, paėmęs kliūtis tiksliai per 50 sekundžių. Antrą prizą — vyr. pusk. Jakas, viet. v. arkliu „Atstovas“, peršokęs kliūtis tiksliai per 55 sek. Trečią prizą — vyr. pusk. Pluta, viet. v. kumele „Florida“, atjojęs per 1 min. 4 sek. ir gavęs 2 tš.

3. **I karininkų jojimas.** Kategorija — ištvermei. Šioje kategorijoje reikėjo šokti kliūtis iki pirmos numestos. Tiksliai neperšokęs išėina iš rungtynių, kad ir nuo pirmos kliūtis. Peršokęs tiksliai visas vieno rato, šoka antrą tų pačių kliūčių ratą ir t. t. Laimi tas, kuris daugiausia peršoks iš eilės kliūčių. Rungėsi 11 jokių. Kliūčių 10; aukščio 1.10 — 1.30 m., pločio iki 3 mtr. (grioviai su vandeniu). Pirmą prizą laimėjo ltn. Petkus, Rytr. v. arkliu „Fuksas“, peršokęs tiksliai 16 kliūčių ir nuvertęs 17-tą. Antrą prizą — j. ltn. Liormanas, viet. v. arkliu „Gaigalas“, išėjęs iš rungtynių nuo 6-tos kliūtis.

II karininkų jojimas. Kategorija — greitumon. Kliūtys — I karin. j.; jokių 12. Pirmą prizą laimėjo ltn. Stravinskas, vietinės veislės arkliu „Frantas“, peršokęs tiksliai kliūtis per 1 min. 9 sek. Antrą prizą — kpt. Bajerčius, Rytr. v. kum. „Ataka“, atjojęs per 1 min. 10 sek. ir numetęs vieną kliūtį.

Šie konkursai buvo lyg ir repeticija didiesiems pulko šventės konkursams, kurie įvyks šio mėn. 27 d. M.

Karo policijos mokykla.

Kaip kitose kariuomenės dalyse, taip ir karo pol. mok. įvyko sporto šventė š. m. rugsėjo mėn. 13 d.

Pirmiausia išėjo 7 kl. žygi pilna kautynių apranga. Visi susidomėjo, kuris pirmas grįš. Tuo tarpu vyko šaudymas šra-tais ir sporto aikštėje prasidėjo sportininkų rungtynės.

Sistemiškai ir gražiai ant turniko ir lygiagrečių atliko numerius j. p. Ramoška; žieduose — gr. Lapienis, prie kumelės — j. p. Kalnietis.

Netrukus pasirodė grįžtantieji žygininkai. Pirmas buvo sutiktas j. p. Pr. Patašius, atlikęs žygi per 45,46 min. ir antras, šiek tiek atsilikęs, eil. Ruzgas.

Tenka pridurti, kad žygiuoti pasitaikė šlapias, kalnuotas ir blogas kelias.

Sokime į aukštį išibėgėjus I-mą vietą paėmė viršil. Džuibinskas, iššokdamas 1,7 mtr. Granatų mėtyme į toli pasizymėjo eil. Gogelis, numesdamas 50 mtr. Toliau buvo įvairių distancijų bėgimai.

Dėl programos pajvairinimo buvo dar komiškas sportas. Daug juoko sukėlė puodų daužymas užrištomis akimis, kiaušinio nešimas aukšte ir bėgimas maišuose.

Paskutinis ir gražiausias šventės numeris buvo sakalų gimnastika ir pratimai su šautuvais.

Šventė baigta „pavojumi“. Trimitas — ir visi bėga į kareivines. Ir štai bemačiant aikštėje rikiuojasi jau pilna kautynių apranga, kariškais rimtais veidais kariai. Visi nepaprastai nustebė, kad taip greitai iš vienmarškinių stėjo ginkluoti, apsirėngę tie patys kariai. Pirmasis išbėgo eil. Vaicekauskas, išbėgdamas per 50 sekundžių.

Po to plk. leit. Saladžius įteikė nugalėtojams prizus ir pasakė gražią kalbą šventės proga, dėkodamas kpt. Kviecinskui, l. e. mokyklos viršinink. p. ir sporto vedėjui leit. Salikui.

J. p. Pr. Patašius.

1-mas p. D. L. K. Gedimino pulkas.

Rugsėjo mėn. 15 d. įvyko pulko manevrai, dalyvaujant 4-to artilerijos pulko vienai baterijai ir aviacijai. Manevrų pažūrėti buvo atvykę keletas vokiečių karininkų. Kitą dieną, artilerijai dar tebebūnant Ukmergėje, jauni kareiviai buvo kuopomis vedami prie pabūklų. Ten jiems artileristai karininkai aiškino pabūklų konstrukciją, šaudymą ir bendrai artilerijos vaidmenį šių dienų kautynėse.

Rugsėjo mėn. 15 d. į 1-mą p. D. L. K. Gedimino pulką atvyko 107 naujokai — aspirantai, prikmandiruoti praeiti naujokų mokymo kursą. Atvykusių daugumą sudaro Lietuvos universiteto studentai, kiti abiturientai arba valdininkai. Iš pirmų dienų labai interesuojas karišku gyvenimu ir visuose matyt pasiryžimas per šiuos mokslo metus įgyt kuo daugiausia kariškojo mokslo žinių.

Dieve padėk!

Kar. asp. A. Kryžanauskas.

Knygų rišykla. Pulko kapeliono pastangomis pulkas turi gan gerą knygų aptaisymo ir rišimo patalpą, kuri yra atskirai nuo kareivinių. Rišykloje dirba trys toj srityj prityrę darbininkai, kurie knygas gan gražiai ir švariai aptaiso. Taip pat yra rišama ir aptaisoma ir laikraščiai, kaip tai: „Karys“, „Trimitas“ ir kit. Naujai gautos knygos pirmiausia aptaisomos, po to numeruojamos ir atiduodamos į kareivių biblioteką, iš kur jau duodamos skaitytojams.

Sanit. pusk. M. Grinius.

Pietų metas.

P. L. P. karo mokykla.

Jazz-bandas. Vieton seniau buvusio kariūnų stygų orkestro, paskutiniu metu jau suorganizuotas, iš kuopų trimičių ir laisvai samdomų tarnautojų, jazz-bandas.

Visi jazz-bando griežikai — seni mūsų kariuomenės prityrę ir gerai žiną savo amatą specialistai.

Sekmadieniais ar šventomis dienomis, kariūnams pietaujant, valgykloj groja jazz-bandas.

Pirmas ir viešas jazz-bando pasirodymas, debiutas, kaip tik ir įvyko suruoštame kariūnų šokių vakarėlyje rugsėjo 19 d. Jazz-bandas atliko vieną koncertinės programos dalį ir griežė šokius.

S. Danilevičius.

KARIUOMENĖS UGNIAGESIAI.

Vytauto Didžiojo ordino medaliai ugniagesiams.

Tarp paskelbtų „Kario“ 38 nr. karių, kuriuos J. E. Respublikos Prezidentas teikėsi apdovanoti III laipsnio medaliais su kardais — vyr. puskarininkiai: V. Jantauskas, J. Žibas, J. Stuknys ir jaun. puskarininkiai J. Alionis ir J. Staišiūnas, gavo šias aukštas dovanas už narsumą, gesinant š. m. V.14 d. didelį valstybės teatro gaisrą. Garbė drašuoliams, kurie darbavosi su pavojumi gyvybei!

Latvių dovanos. Latvijos ugniagesių organizacijos sąjunga, minėdama savo įsisteigimo pirmojo dešimtmečio sukaktuves, įteikė jubiliejinius medalius „Viens par visiem, visi par vienu“ — kar. ugn. inspekt. mjr. Ružancovui, jo adjutantui ltn. Le. vandauskui, brandmajorui mjr. Baltrimui ir ryšių b-no k-dos v-kui ltn. Slyvauskui.

Nelaimė su ugniagesių vadais. Pirmadienį, IX.14 d., kar. ugn. insp., grįždamas iš Pajūrio ugn. k-dų apžiūrėjimo Rygoj, nigsterėjo koją. Tą pat dieną 1 gus. pulko k-dos v-kas ltn. Kiešylis sulaužė sau ranką. Abu paguldyti karo ligoninės chirurgijos skyriuje.

Dovanos paleidžiamiesiems į atsargą. Kariuomenės ugniagesių inspektorius gavo iš akc. b-vės „Maistas“ 40 egz. „Lietuvos ugniagesių žurnalo“ ir iš Siemaškos „Gaisrų gesinimo taktikos“ 29 egz. Duosniems aukotojams kareiviškai ačiū.

Sporto kronika

Bokso naujienos. Užsienio spaudos žiniomis, š. m. spalio mėn. 1 d. Amerikoje, Broklyne, įvyks bokso rungtynės tarp Šarkio ir mitžino Karneros. Rungtynėmis susidomėjimas nepaprastai didelis. Vienų pajamų už įėjimą manoma surinkti apie 750.000 dol.

Šmelingo rungtynių rengėjas veda derybas su Dempsey suruošti dar šiais metais tarp judviejų rungtynes. Derybos tikimasi duos gerų rezultatų ir kova įvyks. Tačiau prieš tai Šmelingas turės susitikti su Šarkio-Karneros rungtynių laimėtoju.

Žymūs sportininkai kariuomenėn. Per paskutinį aspirantų šaukimą (rugsėjo mėn. 14 d.) į kariuomenę liko priimta daug sportininkų. Jų tarpe pažymėtinas Lietuvos čempionas ir olimpinis kandidatas sunkumų kilnojime Vitonis, futbolistas Daugirdas ir kt.

Lietuvos futbolo pirmenybės. Rugsėjo 19 d. Kaune Lygos pirmenybėse žaidė Šančių šaulių „Kovas“ prieš „Taurą“. Rungtynes laimėjo šauliai — 3:1. Rugsėjo mėn. 20 d. LFLS žaidė su LGSF — 3:2 (1:0). LFLS nors ir buvo žymioj persvaroj, ypač antrame kėliny, bet gerai žaidęs LGSF vartininkas visas puolėjų „bombas“ sulaikydavo. Nemažą sensaciją pirmenybių eigoj sukėlė Kybartų šaulių „Sveikata“, kuri su Klaipėdos KSS rugsėjo 19 d. baigė lygiomis — 3:3. Antros Lygos rungtynės su „Freya“ rugsėjo 20 d. irgi baigės lygiomis — 2:2 (2:1).

Tarptautinis teniso turnyras. Rugsėjo 12 — 17 d. d. Kaune buvo tarptautinis teniso turnyras, kuriame dalyvavo daug žymių iš užsienio tenisininkų. Pirmą vietą atskiram vyrų žaidime laimėjo vokiečių Eichneris (berlynietis), antrą vietą — estas Lasn. Moterų skyrium: pirma vieta teko estei Noemmik ir antra — mūsų teniso čempionei V. Ščukauskaitėi.

Klaipėda įsigijo pirmąjį bemotorinį lėktuvą.

Prieš kurį laiką įsisteigė Klaipėdoje bemotorinių lėktuvų klubas. Klubas per trumpą laiką taip sustiprėjo, kad dabar turi jau apie 200 narių. Tarp narių yra jau ir keletas lakūnų, kurie yra baigę lakūnų mokyklą Rasilyje (Vok.). P. Kubiliaus pastangomis padirbtas pačių narių pirmasis lėktuvas. Sekmadieniais, gražiam orui esant, daromi lakiojimai. Minėtas klubas per žiemą nori dar du tokiu lėktuvu pasistatydinti ir kitais metais rimtai imtis šito sporto.

E. K r.

Galiausiai „Spielvereinigung“ diskvalifikuota vieneriems metams.

Dar visų atmintyje tebėra Klaipėdos „Spielvereinigung“ nesportiški pasielgimai. Klaipėdos krašto Sporto Sąjunga buvo ją jau diskvalifikavusi, bet diskvalifikavimas buvo sulaikytas, kai „Spielvereinigung“ žadėjo duoti savo žaidėjų valstybinei komandai. Bet visai prieš Pabaltijo turnyrą jie atsisakė duoti savo žaidėjų. Dabar Klaipėdos krašto Sporto Sąjungos valdyba š. m. rugsėjo 11 d. savo posėdyje nutarė diskvalifikuoti „Spielvereinigung“ vieneriems metams, pradedant nuo rugp. 21 d. iki 1932 m. rugp. 27 d.

E. K r.

Jūs Šaulių gyvenime

Šiaulėnai (Šiaulių apskr.).

Rugsėjo mėn. 6 d. Šiaulėnų miestely buvo iškilingai pašventintas kritusių trijų kareivių (Lietuvos nepriklausomybės karų metu ir palaidotų Šiaulėnų parapijos kapinėse) paminklas. Paminklas pastatytas ant jų kapo. Šie kareiviai žuvo kautynėse su bėrmontininkais. Paminklą pastatė VII rinktinės 7 Šiaulėnų š. būrys, kuriam materialškai padėjo susipratusi Šiaulėnų valsčiaus savivaldybė, paaukojusi tam reikalui 200 litų. Paminklas cementinis, nedidžiausias. Paminklo pašventinimo iškilmėms atvyko nemaža svečių: Šiaulių karo komendantas, VII šaulių rinktinės vadas, Radviliškio šaulių būrio instruktorius, Šiaulių periodinės spaudos atstovai, vieno žuvusio kareivio tėvai ir kt.

Apie 1 val. d. šauliai, išsirikiavę, paradavo. Paradą priėmė karo komendantas. Vėliau buvo priesaika. Po priesaikos rinktinės vadas prabilo į prisiekusius šaulius, pabrėždamas, koks turi būti šaulys. Paskui nuėjo į kapines, kur gerb. klebonas pa-

šventino paminklą ir pasakė prie tos progos pamokslą. Kalbėjo komendantas, rinktinės vadas ir Šiaulėnų šaulys p. Semaška. Po to, valsčiaus savivaldybės bute buvo šeimyniški, draugiški ir šauliškai broliški bendri pietūs.

Baltas Šilinis.

Šaulių manevrai Veliuonoj.

Rugsėjo 20 d. Veliuonoje buvo Kauno, Šakių ir Raseinių šaulių rinktinų manevrai. Dalyvavo šaulių pėstininkų, raitelių, sanitarijos dalys, moterys — intendantės, chorai ir orkestrai. Į manevrus šauliai vyko garlaiviais, autobusais ir kitomis susisiekimo priemonėmis. Manevrai prasidėjo vos švintant. Baltųjų grupė žygiavo nuo Seredžiaus, raudonųjų — nuo Raudonės. Baltųjų grupės vadas buvo kpt. Antanaitis, raudonųjų — kpt. Jauėys. Tarpininkai buvo dalyvavusių manevruose rinktinų vada ir kviesti karininkai. Baltieji su raudonaisiais susitiko ties Veliuona. Manevrai praėjo labai tvarkingai.

Po manevrų, išnagrinėjus juos, šaulių būriai rikiuotėje dalyvavo pamaldose bažnyčioje. Per mišias giedojo Šančių šaulių choras, šaulio Liuberskio vadovaujamas. Vietos klebonas pasakė gražų pamokslą. Ties altoriumi buvo sustojusios gal trisdešimt būrių vėliavos.

Po pamaldų miestelio aikštėje, ties paminklu Vytautui Didžiajam, atvykęs į manevrus sąjungos organizacijos skyriaus viršininkas pulk. leit. Bužinskas priėmė šaulių parodą ir pasakė kalbą. Gal 500 naujų šaulių priėmė priesaiką. Prisaikdino vietos klebonas.

Nors oras buvo labai blogas, šauliai iškilmės maršu praėjo gerai.

Gražioje pievoje prie Nemuno buvo bendri visų pietūs, po jų žaidimai.

Į namus būriai, dainų lydimi, skirstėsi jau sutemus.

LATVIJA. Lengvatos šaulių sąjungos karininkams.

Ministerių kabinetas nustatė šaulių (aizsargų) organizacijoj vietas, kurias užimantieji viršininkai Latvijos geležinkeliais III kl. bilietu važiuoja II kl. Šitais naujais nuostatais galės pasinaudoti esantieji šaulių sąjungos tarnyboj, pradedant sąjungos viršininku ir baigiant būrių vadais, juos įskaitant.

Šaulių aviacijos vadovybė.

Šaulių aviacijos viršininku paskirtas atsargos kapit. J. Lindbergs, jo adjutantu ats. ltn. B. Petersons, pirmos eskadrilės vadu V. Berzinš ir antros M. Keninš.

Šaulių aviacijos lėktuvų ženklų nustatyta ant uodegos krypties vairo: ažuolo lapas ir raidė „A“.

Pavojaus sirena Rygoje.

Ginklavimo valdyba įsigijo ir šio mėn. pradžioj bandė pavojaus sireną. Šia sirena numatoma duoti signalus įspėti gyventojus nuo gresiančio pavojaus: potvyniui ir kitiems nelaimingiems įvykiams artėjant. Karo metu sirena galės būti panaudota įspėti gyventojus nuo oro užpuolimo. Sirena įrengta Rygos miesto centre ir jos garsą galės girdėti gana toli.

Latvių karo laivyno vadovybės atmainos.

Latvių prezidento rugsėjo 19 d. įsakymu ligšiolinis laivyno viršininkas, admiralas Arhibaldas Keizerlingas paleistas iš kariuomenės į atsargą. Tuo pačiu įsakymu į jo vietą buvo paskirtas laivo „Virsaicio“ vadas, kapitonas Teodoras Spadė.

Naujas viršininkas gimė 1891 m. Yra baigęs Rygos politechnikos instituto mechanikos skyrių. Petrapily baigė jūrų mokyklą laivyno junkeriu. Jūrininko tarnybą pradėjo 1914 m. liepos mėn. Baltijos laivyne. 1915 m. buvo perkeltas į Juodąją jūrą. Ten laive „Ivan Zlatonst“ dalyvavo kautynėse su turku — vokiečių kreiserių „Göben“.

Į Latvijos aktyviają tarnybą buvo priimtas 1926 m. gegužės mėn. Kelis kartus yra buvęs komandiruojamas į užsienį. 1927 m. buvo Prancūzijoje mokslo reikalais. 1928 m. gruodžio mėn. baigė prancūzų laivyno akademiją ir išėjo stažą prancūzų laivyne. Į Latviją grįžo 1929 m. balandžio mėn. ir lapkričio mėn. buvo paskirtas laivo „Virsaicio“ viršininku, juo išbuvo iki šiol.

Yra daug rašes apie laivyno dalykus, tiek Latvijos, tiek tiekdamas informaciją apie svetimų valstybių laivynus.

Dėl šių atmainų buvo kilę įvairių kalbų. Karo ministeris E. Laiminis paaiškino, kad prašymą dėl išėjimo yra išteikęs pats admiras Keizerlingas. Pasak ministerio, admiras Keizerlingas esąs daug dirbęs, laivyną steigiant, parodęs didelių gabumų, tiek karo, tiek taikos metu. Bet jis esąs padaręs neapgalvotų žygių, nepritaikomų Latvių aplinkybėms, ir esąs leidęs tokių dalykų, kurie galėję mesti šešėlį ant viso laivyno ir sukelti dar didesnių nepasitenkinimų. Jis neleistinai naudojėsi karo laivyno lengvatas, veždamas per daug alkoholio, kas neigiamai veikė drausmę. Pats admiras Keizerlingas pamatęs, kad jam pasilikti nepatogu ir todėl nereikėję naudoti įsakymo kelio. (Iš „Latvijas kareivis.“)

SOVIETŲ RUSIJA. Per lėktuvo avariją žuvo aviacijos inspektorius.

Netoli Maskvos įvyko lėktuvo avarija, kurios metu žuvo vyresnysis aviacijos inspektorius Mežeraup'is (o gal Mažaraupis) ir jo padėjėjas mechanikas — instruktoriaus Pisarenko. Pažymėtina, kad Mežeraup'is gimęs Lietuvoje.

SSSR užsakinėja Italijoje lėktuvus.

Neseniai atvyko į Romą 8 Sovietų Rusijos prekybos atstovai. Laikraščių žiniomis, jiems pavesta užsakyti Italijoje lėktuvai ir hidroplanai už 60 milijonų lirų. Visi šitie lėktuvai bus paskirti karo reikalams.

Sudegė SSSR lėktuvas.

Iš Vilniaus praneša, kad netoli Lenkų Sovietų Rusijos sienos įvyko avarija su rusų lėktuvu. Kada kariškas lėktuvas pasiekė Raduškovičius, Lenkų teritorijoje, iš variklio staiga pasirodė dūmai. Lakūnas buvo mėginęs nuplanuoti Sovietų teritorijoje, tačiau netrukus visas lėktuvas paskendo liepsnoj. Lakūnai su parašutais iššoko ir nukrito savo teritorijoje.

Raudonosios armijos manevrai.

Rugsėjo 1 d. Peterburgo gubernijoje prie Lugos upės prasidėjo didieji raudonosios armijos manevrai. Jie tęsis 35 dienas. Sukilusius kazokus malšina lėktuvais ir nuodingomis dujomis.

Užsienio spauda praneša, kad prieš Kaukaze ir Kubanėje sukilusius kazokus SSSR valdžia buvo pavartojusi lėktuvus ir nuodingas dujas. Buvo sukilę apie 25 tūkstančiai žmonių, kuriuos malšinti sunkiai pavykė.

Pavyzdinės lauko tarnybos lentelės lenkų kariuomenėje.

Karo reikalų ministeris leido vartoti visose kariuomenės formacijose ir kariškose mokyklose pavyzdines lauko tarnybos lenteles. Tokių lentelių paruošė kariškas mokymo institutas. Leidžiamos vartoti lauko tarnybos lentelės yra pėstininkų ir kavalerijos lauko tarnybos. Pėstininkų: 1) žvalgydas, 2) užtvoros ir sargybos, slapukai, 3) žygis, 4) persikėlimas, 5) žygio apsauga, 6) postovis, 7) kautynės, 8) skyriaus ir grandies kautynės. Kavalerijos: 1) slapukai, 2) patrulis.

Ginkluojama Vilniaus policija.

Š. m. kovo mėn. Vilniaus policija gavo 2 kariško tipo šarv. automob., dujų bombas ir kulku nepramušamus šarvus ant krūtinių. Be to, policijai išduotos guminės lazdelės, kuriomis galės tvarkyti judėjimą ir reikale vartoti kaipo ginklą.

Šarvuotus automobilius ir kitą aprūpinimą jau turi Varšuvos, Poznanės, Krokuvos ir Lvovo policija.

Lenkų pašto — telegrafo valdininkų militarizavimas.

Šią vasarą Babicuose prie Varšuvos buvo surengta 2-ju savaičių kariška stovykla pašto — telegrafo valdininkams. Į stovyklą buvo susirinkę apie 100 žmonių, kurie, instruktorių — karininkų vadovaujami, atliko teoriskus ir praktiskus pratimus ryšiu nustatyti ir palaikyti kautynių aplinkybėse. Tokia stovykla Lenkijoje surengta pirmą kartą, kaipo bandomoji. Kitais metais numatoma tokių stovyklų surengti daugiau. Stovyklų tikslas parengti ryšių specialistų atsargos kadrus karo atveju.

Lenkų gyventojų priešdujinė apsauga.

Priešaviacinio ir prieš dujinio apsigynimo sąjungos Varšuvos komitetas organizuoja žygių dujokaukėse Varšuvos gatvėmis. Žygis įvyks šio mėnesio pabaigoje arba spalio mėn. pradžioje. Žygyje galės dalyvauti Varšuvos igulos kariuomenės dalys, policijos komandos, kariško parengimo grupės (vyrų ir moterų) ir kiti.

Pagal statutą žygio dalyviai gydytojo priežiūroje turi atlikti 12 treniravimosi pratimų. Šių pratimų išdavos bus surašytos tam tikrose kortelėse vėlesniam sunaudojimui.

Jaunųjų kareivių skirstymas lenkų kariuomenėje.

Vienam lenkų pėstininkų žurnale vienas karininkas parašė gana įdomų straipsnį. Jis įrodinėja, kad būtina naujai atvokius kareivius skirstyti pagal rūšis kokybės atžvilgiu.

Tarp kitko straipsnio autorius nagrinėja klausimą, kiek tokių grupių reikia sudaryti ir kur turi būti atliekamas naujokų parinkimas ir kiekvieną grupę.

Paskutinio karo metu Amerikos kariuomenėje buvo sudarytos 8 atskiros grupės, į kurias buvo skiriamas stojas kariuomenės jaunimas. Lenkų sąlygose straipsnio autorius randa pakankamai turėti tik 4 grupes: 1) kandidatų ir puskarininkius, 2) pavyzdinių kareivių, 3) vidutinės kokybės kareivių ir 4) asmenims visai karo tarnybai netinkantiems ir, pirma progai pasitaikius, šalintiems iš kariuomenės.

Pirmoji grupė (reikalui esant iš dalies ir antroji) skiriama ir pulkų puskarininkų mokykla, trečioji ir antrosios dalis — i kuopas. Tinkamiausia tyrimams vieta — apygardos štabas, nes nuo jo pareina šaukiamųjų skirstymas pagal ginklo rūšis. Tam tikslui autorius siūlo įsteigti prie apygardos štabo tam tikras psichotechniškas laboratorijas.

Tuos tyrimus, jo nuomone, laikas nuo laiko, reikėtų daryti pačiose kariuomenės dalyse.

Prancūzijos manevruose dalyvavo 50.000 karių

Šiais metais rudens manevrai buvo pasaulinio karo kovų vietose: tarp Reims'o, Retele ir Laon'o. Manevrams, kuriuose dalyvavo apie 50.000 karių, vadovavo kolonalių kariuomenių generalinis inspektorius generolas Klod'ėses. Raudonųjų pusei vadovavo korpo vadas gen. Metrs, mėlynųjų — Metzos karo gubernatorius gen. Lakapelle. Manevruose dalyvavo šios dalys: 3, 9 ir 12 pėst. divizijos (po 3 pėst. pulkus ir artilerija kiekvienoje); 4-ta kavalerijos divizija (dragūnų, 1 kirasirų ir 1 jegerių pulkai, 3 šarvuotų automobilių eskadronai, automobiliais vežamas dragūnų pulkas ir raitosios artilerijos pulkas), 2 tankų pulkai, 2 priešlėktuvinės apsaugos pulkai, sapiorų ir telegrafo pulkai. Taip pat dalyvavo atsarginiai pašaukti kariniai mokslą kartoti. Aviacijos buvo: 1 bombonešių brigada, 1 dienos bombonešių pulkas ir nepilna sudėtimi 3 žvalgybos pulkai.

Rugsėjo 9 ir 10 d. naktį abi pusės užėmė išėjties padėtį. Raudonieji buvo l'Aisne upės linijoje. Nuo šios linijos vakare pasitraukė mėlynieji, kurie turi gynimosi uždavinį. Raudonųjų uždavinys, nelaukiant visos grupės susikoncentravimo, pulti judriomis dalimis: kavalerija ir automobiliais vežamas dragūnais.

Tarp mėlynųjų pėst. patrulių ir raudonųjų kavalerijos pirmi susidūrimai įvyko, dar prieš rugsėjo 10 d., 50 klm. atstume nuo fronto. Raudonųjų šarvuoti automobiliai privertė pėstininkus staiga pasitraukti. Per tris valandas raudonųjų auto dalys užėmė visą mėlynųjų priešakinę sargybos liniją ir šiaurę nuo l'Aisne upės. Mėlynųjų dalys, spaudžiamos raudonųjų kavalerijos, atitraukė ir mėgino įsitvirtinti mažo upelio linijoje. Kitoj pusėj koncentravosi kavalerijos didelės dalys, atvežtos automobiliais. Operacijų artimiausias tikslas buvo susijungti prie l'Aisne upės tilto (netoli Neufchatel) ir priversti mėlynuosius pasitraukti iš šios linijos. Stiprus mėlynųjų pasipriešinimas sulaukė raudonųjų tolimesnį puolimą.

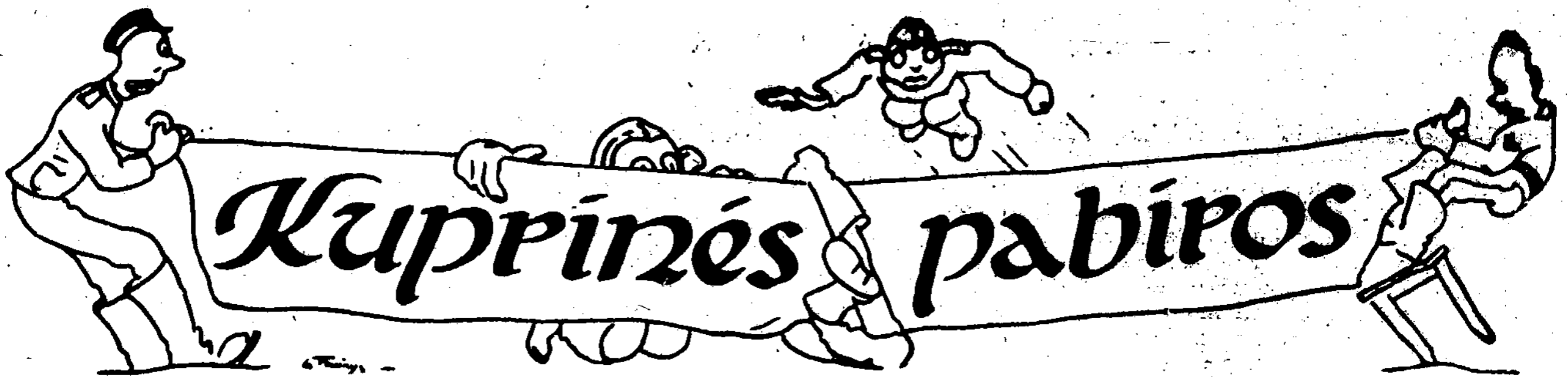
Po artilerijos smarkios ugnies, kuri tęsėsi nuo 6 iki 8 val. ryto, raudonieji perėjo antpuolin, norėdami užimti mėlynųjų pozicijas, apeidami iš šiaurinės l'Aisne upės pusės. Mėlynieji labai sumaniai prisitaikė šiose vietose. Raitininkai ir kulkosvaidininkai automobiliauose puolė upės liniją, kur daugelis kelių tiko manevravimui. Tuo laiku gen. Metrs įtraukė į kautynes pėstininkus, kurie privertė pasitraukti mėlynųjų sargybas — Guyencourt linija perėjo į raudonųjų rankas.

Raudonųjų pėstininkai, kulkosvaidininkų ir tankų padėdami, užėmė Malmeison'ą ir Provisą, eidami pirmyn ir palaikydami ryšius su upės linijon puolančiais raitininkais, ir rugsėjo 12 d. apie 10 val. pralaužė apie 10 klm. mėlynųjų pasipriešinimo liniją. Po to manevrai nutraukti, kad abi pusės gautų poilsio.

Rugsėjo 14 d. prasidėjo manevrų antroji dalis, ir tęsėsi 3 dienas. Šios manevrų dalies užduotimi buvo Reimso gynimas nuo raudonųjų puolimo. Gynime aviacija vaidino svarbiausią rolę, nes pėstininkų tedalyvavo apie 6.000 vyrų ir nežymus kavalerijos būrys. Svarbiausių kautynių žiūrėjo aviacijos ir karo ministrai.

Užsienių karininkams, dalyvavusiems manevruose, karo ministeris Reims'e suruošė pietus, kur pasakė ilgą kalbą. Ministeris pabrėžė, kad Prancūzijos kariuomenės organizacija pritaikyta gynimuisi ir netiksianti užpuolimui kokios nors valstybės. Prancūzija nesapnuojanti apie imperializmą ir hegemoniją. Kaip ir kitos, pasauliniame kare kentėjusios tautos, nori taikos, kuri pasiekama tik per saugumo garantiją.

Be saugumo taika neįmanoma. Prancūzija nesanti sunkia karo išlaidų našta, kuri dabar norima sumažinti. Bet tuo keliu eisianti tiek toli, jei, susigrupuodamos valstybės garantuos viena kitai bendrą paramą prieš užpuolėją. Ši garantija esanti vienintelė tikra priemonė prieš karą. Bet, kol žmonija dar nepriejo iki šio solidarumo, karo negalima išvengti ir todėl taikos norinčios tautos turi būti stiprios, kad galėtų apsiginti,

Apie Simą ir Tamošių.

I.

Buvo Simas ir Tamošius,
Abu bandą ganė.
O paskui abu iš karto
Pamylėjo Pranę...
Buvo juodu beveik lygūs —
Ir nenusileido
Viens kitam kur nors suėję
Nei kalboj, nei veidu...
Bet kareiviuos' kai pakliuvo,
Jų draugystė iro —
Pasirodo, iš Tamošiaus
Nėr nė pusės vyro...
Simas buvo darbštus, gyvas
Ir drąsos nestigo.
O Tamošius, žiūrėk, vaikšto,
Lyg turėdams ligą...

II.

Simas mokamą pabaigęs
Su laipsniu grandinio,
O Tamošius visą laiką
Ūkio kuopoj trynės.
Mūs Tamošius vis arklidėj,
Ar kur prie vežimų.
Simas vaikšto po rajoną...
Net tą pyktis ima.
Eina Simas kur į miestą

Staciai, laipsnis žiba.
Kai pamato tai Tamošius —
Širdį gnybte gnyba...
O pro šalį kai jis eina,
Akis, kaip idūręs...
Tuoį Tamošius, nors nenoroms,
Ranką prie kepurės.
— Susidėk su juo, kad noril —

III.

Simas laišką rašo,
Graziai sveikin Pranę.
Taip pat ir Tamošius
Jai rašyt sumanė.
— Sveika gyva, — rašo Simas —
Kaip tau gerai klojas?
Ašen vaikštau po rajoną
Aukštai keliu kojas...
Esu jau grandinis
Kitus komanduojū.
Gerai man čia viskas einas
Ir puikiai gyvuojū...
— Tu, mano mielojil! — ir Tamošius
Rašė, prakaitavo.
— Aprašysiu visus darbus
Dabar ašen savo.
Aš gyvenu taip po „biškį“
Tokioį kuopoj ūkio...
Jei atostogų tik gausiu,
Sustiksim netrūkę...

IV.

Simas kartą gauna laišką
Gražų ir malonų.
Siunčia jam iš kaimo
Buėkių milijoną...
O Tamošius, kai tik gavo
Nuliūdo iš karto.
— Mėnkas iš tau, — rašo, — vyras,
Nė rašyt neverta...
Kodėl Simas mokamoje?
Kol tu — ne grandinis?
O jei laipsnio tu negausi —
Laiškas paskutinis...
Manai, ašen nesuprantu,
Kas per kuopa ūkio?!
Gerai žinau — ten patenka
Liurbiai ir susmukę...

J. D-čius.

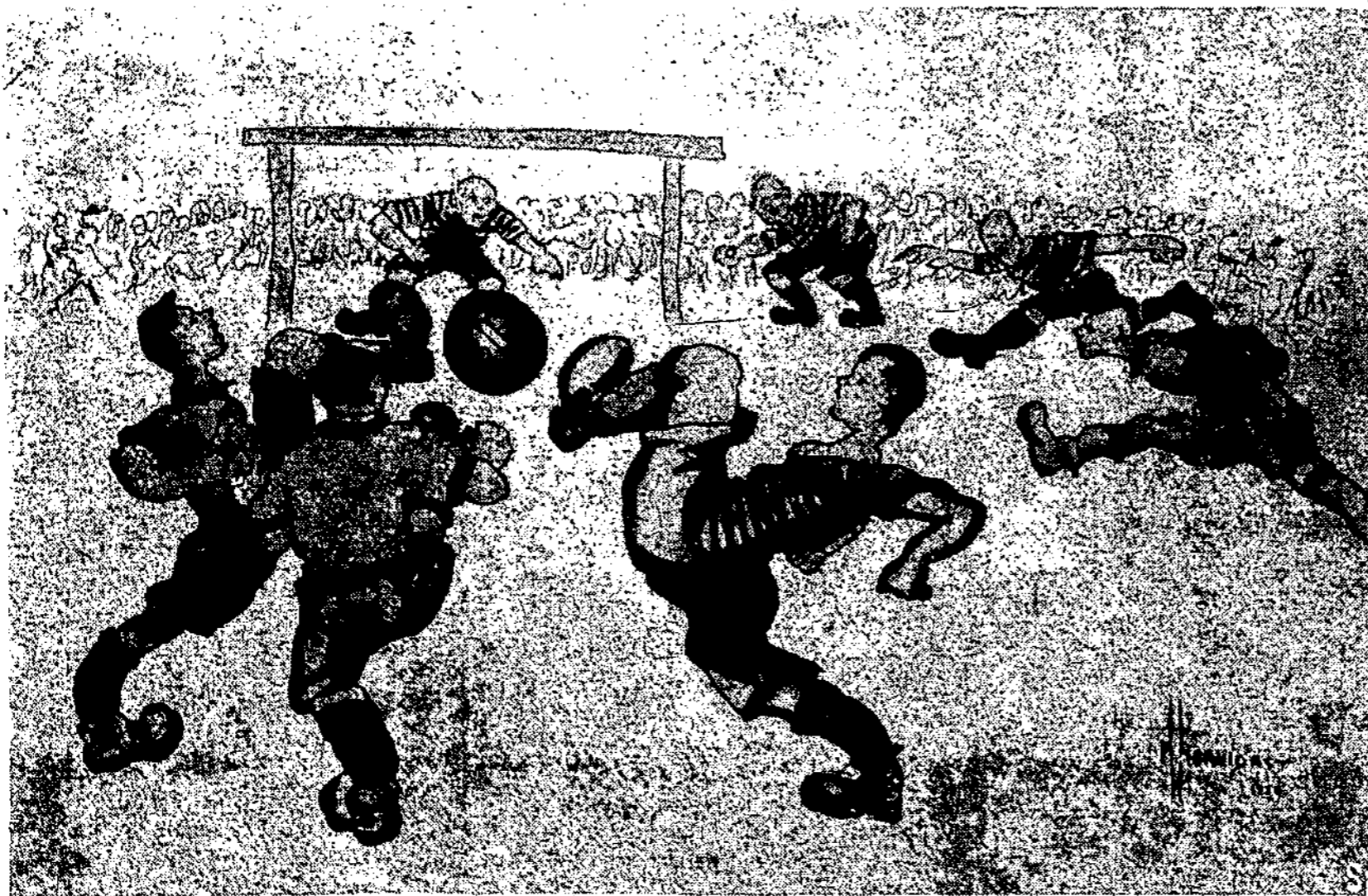
Gudruolis.

Jonas klausia savo draugą Petrą:
— Ar tu šiemet išsirašysi „Kari“?
— Žinoma! — atsako Petras, — o
kaip tu?
— Aš, tur būt, ne...
— Kodėl, nepatinka? — klausia Petras.
— Patikt tai labai patinka, — atsako
Jonas, — bet žinau, kai tu išsirašysi, tai
ir man duosi paskaityti!

Nešvarūs batai.

— Žiūrėk, Spraguti, tavo labai nešva-
rūs batai, o pažiūrėk, kodėl tavo draugo
batai švarūs, — bara viršila naujoka.
— Kad jis nuvalė batus, tai jo ir yra
švarūs, — nedrąsiai atsakė naujokas.

„Visi prieš vieną“.

AR ŽINOTE, KAD...

Profesorius Stetson'as iš Ohaijo po ilgų bandymų ir sekim-
mų nustatė, kad rad'o imtuvai daug labiau girdimi tada, kai
viršų horizonto nėra mėnulio; blogiausiai per radio girdima, kai
mėnulis yra zenite.

Vyturys gali iškilti į orą iki 600 mtr. aukščio. Bet jau 300
metrų aukštyje vyturys pasidaro nebematomas, o girdimas tik
jo balsas.

Čili valstybėj yra varlių, kurios gali švilpti.

Karvelis skridamas suplasnoja sparnais per sekundę 2—3
kartus, žvirblis — 10 kartų, musė — 400 kartų.

Plienas gali būti taip plonai išdirbtas, kad pasidaro skai-
drus, kaip stiklas.

Kariuomenės leidiniai.

„Mūsų Žinynas“ 1931 mt. XXI t. 78 nr.
Turinys: Al. A. Mažiausias pėstininkų kautynių vienetas. Ltn. Petrauskas: Auto transporto voros sudarymas ir jos judėjimo tvarkymas. Mjr. Bukvičius: Pėstininkų veiksmas prieš kavaleriją. Kitų valstybių kariuomenės. Kritika ir bibliografija. V. S-tis: 1920 mt. lenkų rusų karas.
„Kardas“. „Mūsų Žinyno“ priedas 9 nr.

Nauji leidiniai.

„Kadets“ 8 Nr. Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku apvienības izdevums. 1931. rugsėjo mėn. Formatu panašus į mūsų „Kardą“, 34 pusl. Redaktorius V. Frišmanis.

Latvijoje yra įsikūrusi Latvijos karo mokyklą baigusiu karininkų sąjunga, jos protektoratu yra valstybės prezidentas, kurio paveikslas įdėtas 1 puslapyje. A. Maurinš ir Eininš du straipsneliai paskirti įvykusios naujos karininkų laidos jauniems karininkams. Čia primenama, ką jie sutiks atvykę į kariuomenės dalis, kuriose yra savo papročiai — tradicijos. Jauniems karininkams teksią prie jų prisitaikyti. Bet įspėjama, kad nepasiduotų pasitaikantiems blogiems įpratimams. Raginami natsilikti karo dalykuose, bet nuolatos sekėti karo literatūrą. Kad karininkas būtų reikalingoj aukštumoje, turi mokytis iki tarnybos pabaigos.

Įdėta pėst., 51 ir 12 artil. skyrių baigusiu fotografijos su autografais.

V. Ziemelis — „Ši dvasia“ — trumpas straipsnelis karo mokyklai prisiminti ir pabrėžia ryšį, kuris paliks ir išėjus iš karo mokyklos.

V. Zirnis „Daugavpilio stovyklos atsiminimai“. Trumpas svajonių žiupsnis, kariūnų stovyklą Daugavpily prisiminus.

V. Ziemelis „Kodėl mes nugalėjome Nepriklausomybės kare“? Trumpam populiariam straipsnely pažymėti vidaus ir išorės faktoriai, kurie padėjo nugalėti priešus. Pabrėžiama, kad tik pačių pastangos, piliečių susipratimas ir pasitikėjimas savo jėgomis buvęs lemiamuoju faktorium.

Pirmieji šeši straipsneliai (su eilėrašciais) paskirti jauniems karininkams — patriotiški, trykšta juose lengvumas — jaunystė.

Motorizuotų dalių galimas pritaikymas. Palyginamai su pirmaisiais straipsneliais jau ilgesnis. Nors parašytas gana sutraukta forma, bet vistiek daugiau turiningas straipsnis. Nebaigtas straipsnis: „Pastabos dėl komandavimo grupės mokymo“. Čia paminėta, kokie kareiviai turi būti skiriami į grupę, jos sudėtis, reikalingos priemonės, apsiginklavimas, užduotis ir grupės vieta kuopos rikiuotėje.

Straipsny „Kokius įstatymus išleido 3-ias Seimas kariuomenės labui“ pažymima, kad gana maža, bet tikimasi pasikeis naujo seimo sudėtis, kuris jau galės normaliai dirbti.

Karo kronikos skyriuje įdėta: pėstininkų apkrovimo normos sumažinimas Vokietijoje, pasauliniame kare nuostoliai skaičiuose (žmonės). Yra trumpi bibliografijos ir nuotrupų skyriai.

Z. Žemaitis. Mūsų kalbos matematiškumo ir reformos reikalai. Kaunas, 1931 mt. 43 pusl. Kaina 1,50 lit.

Autorius šioje brošiūroje išsitaria labai svarbiu ir aktualiū mūsų dienos klausimu, būtent, savosios kalbos tvarkymas bei reforma. Teisingai, reforma susirūpinta, yra tam tikra komisija, bet komisijos darbas, pasak autoriaus, nukrypo daugiausia ir beveik vien tik į rašybos pusę ir į smulkiąją jos sritį — taškai ir uodegos. O tuo tarpu daugelio mūsų kalbos teorininkų bei sausų mokslininkų pastangomis kalba varžoma abstraktiškėmis taisyklėmis ir darosi sunki, nesklaidi ir apnuoginta nuo įgimto jai didelio logiškumo, matematiškumo. Tuo reikalu gerb. autorius ir kelia savo balsą, gausiai iliustruodamas pavyzdžiais.

J. Kovarskas — Mažeikiškietis. Kodėl šių laikų mergaitės ilgai neišteka ir kas reikia daryti, norint greitai ištekėti. „Antikvaro“ knygyno leidinys. Kaunas, 1931 mt. 42 psl. Kaina 1 lit.

Antraštė atrodytų gana viliojanti ir tiesiog receptiškai stebuklinga. Bet, deja, šia savo brošiūra ne tik kad Amerikos, net nieko naujesnio bei nežinomo autorius nepasako.

S. Lagerlöf. Padavimas apie Gostą Berlingą. „Naujo Žodžio“ b-vės leidinys. III tomas.

P. Šinkūnas. Garsiosios kelionės ir nutikimai. Ūkininko skaitymai 11 nr. „Pažangos“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 mt. 64 psl. Kaina 30 cent.

A. Herlitas. Angliškai lietuviškas žodynas. 1931 mt. 399 psl. Kaina: brošiuruotas — 9 lit., aptaisytas — 12 lit., gero popieriaus ir aptaisytas — 13 lit.

Zigmantas Kuzmickis. Lietuvių literatūra. I dalis. Tautosaka. Vadovėlis aukšt. mokykloms. „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 mt. 164 psl. Kaina 4 lit.

P. Šinkūnas. Geografijos chrestomatija. IV skyriui ir pirmosioms klasėms. Kaunas, 1931 mt. 218 psl. Kaina 4 lit.

Juozas Ambrazevičius ir Jonas Grinius. Visuotinės literatūros istorija. I dalis. Vadovėlis aukšt. mokykloms sužemėlapio, 6 brėžiniais ir 38 pāv. „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 mt. 264 psl. Kaina 6 lit.

P. Šinkūnas. Lietuvos geografija, vidurinei mokyklai ir gimnazijai. II-oji laida. „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 m. 178 psl. Kaina 5 lit.

J. Talmantas ir E. Viskanta. Visuotinės literatūros chrestomatija. IV-oji dalis. Naujųjų laikų literatūra. „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 mt. 316 psl. Kaina 6 lit.

Lietuvos Mokykla 7—8 nr.

Medicina 7 nr.

Ateities Spinduliai 7—8 nr.

Klaidų atitaisymai.

„Kario“ 36 Nr. 719 pusl. ir 37 Nr. 735 pusl. straipsnyje „Kariuomenės sporto rungtynės“ toje vietoje, kur rašoma apie 7 p. p. estafetės 4×100 metr. bėg., kur pagerintas rekordas, yra išbrovusi klaida. 7 p. p. estafetės 4×100 bėgime tarp kitų dalyvavo ne V. p. Kudrickas, bet vyr. pusk. Vilimavičius Stepas.

„Kario“ 37 Nr., str. „Paskutinės kar. sporto dienos“ klaidingai buvo parašyta, kad olimpinę estafetę laimėjo 8 p. p. Laimėjo ne 8, bet 5 p. pulkas.

Redakcijos atsakymai.

J. Lukoševičiui. Galvosūkio 36 nr. sprendimas Tamstai įskaitytas.

J. Vilčinskui. Galvosūkio 35 nr. sprendimą įskaitėme, o 36 nr. ne. Rašykite sprendimus ant šiek tiek didesnio lapelio, kad nebūtų taip sugrūsta. Tokios „špargalkos“ gali lengvai užsimesti.

Rimvydui. Iš honoraro išlaikyti už gražinimą nesunaudotų raštų kitaip negalima, kaip tik siunčiant honorarą. Todėl, kai susidarys Tamstai honoraras, tai jį siūsdami gražinsime kartu ir neidėtus rašinius.

A. Adomaičiui. „Rašykime dienoraščius“ nedėsimė. Tos rūšies rašinys „Kariui“ netinka. Daugiau tiktų „Šviesos keliams“, tik reikėtų pertaisyti ir daugiau kondensuoti pačias mintis ir daugiau praktiškų nurodymų įdėti.

S. J. Urbonui. „Tai buvo pavasaris“ nedėsimė. Bendrai dalykėlis neblogas, tik reikėtų daugiau suprasminti bei su kautynių drausme ir tvarka suderinti patį lenkų puolimo faktą. Dabar išeina lyg savavaliavimas, kurs gana brangiai ir netiksliai apmokamas.

Br. Benokraičiui. Nepaleis, nes yra broliai, nors jie ir atskirai gyvena.

Jūriui. 5 mėnesius reikės pratarnauti daly, kol praeis naujokų mokymą, ir 4 mėnesius reikės mokytis sanitarijos puskarininkų mokykloje.

L. Musteikiui. Tautosakos mes nedėdam. Siųskit į Vytauto Didž. universitetą, tautosakos rinkimo komisijai, kurios pirmininku yra prof. Krėvė-Mickevičius. Apie fotografijas mes atsakėme laišku.

J. Strakšai. „Žemaičio mirtis“ ir „Ei, žemaičiai!“ nedėsim. Silpni. „Ei, žemaičiai!“ visai nesuprantama tema. Jei būtų praeitis surišta su dabartimi, gal turėtų kokią nors idėją.

J. Celiešui. Padėkos nedėsimė dėl teksto netikslumo.

Nauj. Vijurkai. „Tik jau ne rojus“ neįdomus ir bendrai nesąmojingas.

Vyteniečiui. Žodis išvykstantiems į kariuomenės rezervą silpnas. Dabar jau reikia stipresnių ir konkretesnių minčių bei darbų, o čia gana sentimentališkai ir apgraiboms parašyta.

Stiklas, nepramušamas kulka.

Vokietijoje vienoj šaudykloje buvo demonstruojamas naujas kariškos reikšmės išradimas — kulkos neliečiamas stiklas. Šaudant į šį stiklą iš revolverių 6,65 mm. ir 9 mm. kalibro, kulkos susiplodavo. Šis stiklas visiškai skaidrus, jo storis 20 mm.

Kiek Lietuvoje yra pirčių?

1928 metais visose Lietuvos apskrityse buvo surašytos miestų, miestelių, bažnytkaimių, dvarų ir kaimų pirtys. Iš viso rasta 39.747 pirtys. Tame skaičiuje miestų pirtčių 141, miestelių — 726, bažnytkaimių — 386, dvarų 1.793 ir kaimų 36.701 pirtys.

Mažiausia pircių yra Suvalkų krašte, o daugiausia šiaurinėje ir rytinėje Lietuvos dalyje. Apskritimis kaimų pirtys taip skirstosi: Alytaus apskr. — 259, Biržų — 5.734, Kauno — 911, Kėdainių — 377, Kretingos — 243, Marijampolės — 8, Mažeikių — 2.896, Panevėžio — 4.211, Raseinių — 227, Rokiškio — 4.483, Seinų — 67, Sakių — 40, Šiaulių — 5.845, Tauragės — 120, Telšių — 340, Trakų — 977, Vilkmėgės — 2.724, Utenos — 4.224, Vilkaviškio — 0, Zarasų — 3.010.

Iš „Saltinio“.

Galvosūkių 37 nr. sprendimas.

I.

$$\begin{array}{r} 81240 \quad | \quad 120 \\ 720 \quad \quad | \quad 677 \\ \hline 924 \\ 840 \\ \hline 840 \\ 840 \end{array}$$

II.

1	15	14	4
2	6	7	9
8	10	11	5
13	3	2	16

Abu galvosūkiu gerai išsprendė šie asmens ir gauna po 2 taškus: 1) A. Kotleris (3 p. div. št.); 2) v. p. K. Mikėnas (ŠRS); 3) J. Vilčinskis (V. Ž.); 4) J. Ažukas (Kruopiai); 5) eil. Čelutka (4 p. p.); 6) eil. J. Leitėnas (pion. b.); 7) Tūlas Matas (8 p. p.); 8) Bernst (8 p. p.); J. Samavičius (pas. p.); 10) S. Juškėnas (Zarasai).

Išsprendė tik pirmąjį ir gauna po 1 tašką: 1) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 2) L. Briedis (V. Š.); 3) A. Binkis (4 p. p.).

Galvosūkis 39 nr.

(Vertinamas 2 taškais).

I.

Eilinis Kerpė turėjo 255 šovinius. Šie šoviniai buvo išdėstyti ir užantspauduoti 8 dėžutėse taip, kad bet koki skaičių (nuo 1 iki 225) šovinių galėjo jis kiekvienu momentu pateikti prašančiam, visai neatidarinėdamas dėžučių, bet tik paimdamas vieną arba kelias dėžutes, kurios buvo sandariai uždarytos ir pažymėtos skaičiumi įdėtų šovinių.

Sužinoti, kiek kiekvienoje eilinio Kerpės dėžutėje buvo šovinių?

II.

Du aviacijos karininku turėjo svarbiais reikalais atlikti kelionę, važiuodami motociklais. Jiems bevažiuojant atsirado netikėta kliūtis: vienam iš jų pritrūko motociklui benzino. Kitas turėjo dar pilną 16 litrų talpos baką. Jis sutiko draugui pasko-

linti 8 ltr. benzino ir tiek pat pats norėjo sau pasilikti, nes tiek reikėjo ligi kelionės galo. Kaip jie pasidalys tą benzina? Litrinis puoduko, svarstyklių neturi; tik yra du tušti indai: vienas 10 ltr. talpos, o kitas — 6 ltr. Ilgai negalvodami, ėmė dalytis benzina. Netrukus atliko savo uždavinį ir tęsė kelionę. Kuriuo būdu ir kaip greit jie pasidalijo benzina?

P. Sirgėdas.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigais
ŪKIO BANKE
Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuosimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operacijos.
LIETUVOS KOPERACIJOS BANKAS
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai). Tel. 104, 746, 922

1931 m. spalio m. 6 ir 16 d. d.

prasidės

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus

XIX-os Loterijos
5-os klasės lošimas,

kuriame išlošiami

2 laimėjimai po **60.000** litų
2 " " " **20.000** " "
2 " " " **10.000** " " ir t. t.

Neatsilik ir Tamsta!

Nes

Kario straipsniai ir vaizdai negąsdina karo siaubu, bet ragina savąją nepriklausomybę ginti ir pagrobto Vilniaus niekad nepamiršti

Kario straipsniuose atsispindi savo krašto meilė, pasiaukojimas ir didvyriški darbai

Kariui rūpi ne tik grynai kariuomenės reikalai, bet ir piliečių sąmoninimas, jo kaip dorą visuomenės nario pareigos ir garbė

Karys savo **Kuprinės pabiromis** suteikia daug linksmo ir gražaus juoko.

K A R I J

Lietuvos kariuomenės savaitinį pigų, įdomų ir gausiai iliustruotą laikraštį

skaito ne tik kariuomenė, šauliai, skautai, mokyklų jaunimas, bet ir **visa visuomenė**

Išsirašę „Karij“ visiems metams gauna priedo gražų sieninį **kalendorių**

„Kario“ kainai: 12 mėn.—8 lt.; 6 mėn.—4 lt.; 3 mėn.—2 lt.; 1 mėn.—1 lt. Užsieny (be Latvijos, Estijos ir Vokietijos) dvigubai.

ADRESAS:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“